

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

№2/2017

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідоцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директора-начальника науково-дослідного відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
відповідальний секретар: ХАЛАВКА Л.В., начальник редакційно-видавничого відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
члени редакційної колегії:
БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
ЛЕНЬКОВ М.І., т.в.о. начальника Управління державної служби Голвердержслужби України у Чернівецькій області;
МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек», заслужений журналіст України
СКАБ М. С., професор філологічного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
СМОЛДИРЕВА Т.П., в.о. голови ОО НСЖУ, асистент кафедри журналістики філологічного факультету Чернівецького національного університету;
УНГУРЯНУ В. М., начальник інформаційно-аналітичного відділу Чернівецької обласної ради;
ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної інформації Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;
ПАВЛЮК М.В. - депутат Чернівецької обласної ради VI скликання, кандидат політичних наук
ПАСКАР О.Є. - заступник Чернівецького міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул. Героїв Майдану, 5/52,
Тел/факс: (0372) 552903
E-Mail: buk-visnyk@email.ua

Редакція зберігає за собою право скорочувати й редагувати подані текстові оригінали. Журнал може друкувати матеріали, не поділяючи думки автора. Статті не рецензуються та не повертаються. За точність наведених даних відповідають автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу редакції.
Періодичність виходу журналу – 4 номери на рік

У номері:

Державне управління

Любов Крикливець: Основне завдання реформи - у підвищенні рівня доступності та якості медичної допомоги.....	3
Вікторія Саранчук: Буковинці можуть видати свої книги за рахунок обласного бюджету.....	7
Юрій Кітар: Маємо резерви та потенціал для розвитку району.....	9
Молодь надержавній службі: Маряна Антимійчук.....	16
Василь Бабюк: Перспективи розвитку місцевих пожежних команд в області.....	19

Міське самоврядування

Леонід Швець: Основне завдання сьогодні - працювати над наповненням бюджету.....	22
Кадрові питання в об'єднаних громадах: які фахівці потрібні ОТГ?...	23
Микола Федорук: Про законодавчу діяльність з питань децентралізації влади.....	27
Представники ЄС взяли участь у відкритті Чернівецького підрозділу установи «Центр розвитку місцевого самоврядування».....	30
Об'єднані громади Чернівецької області отримують цього року майже 62 млн. грн. інфраструктурної субвенції.....	29

Наукова думка

Микола Ярмистий: Практика реформування місцевих органів влади в системі публічного управління.....	33
Петро Брицький: Україна Та Крим: зв'язок в контексті історичних подій (частина 3)	36
Презентували енциклопедичний довідник «Історія ідей і концепцій державної влади та публічного управління в Україні».....	45
Історія ідей і концепцій державної влади та публічного управління в Україні: Антонович Володимир Боніфатійович (1827 – після 1864)	46

Громадянське суспільство

Микола Зегрюк: Важливим є свіжий погляд на ту чи іншу освітянську проблему.....	49
БАРР: Громадська участь для сталого розвитку.....	50
Ярослав Волощук: Нові можливості громад.....	57
Презентовано цього року програму Відкритого університету для дорослих.....	58

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

Інформація про підвищення кваліфікації державних службовців місцевих органів виконавчої влади та посадових осіб органів місцевого самоврядування у II кварталі 2017 року	60
--	----

ЛЮБОВ КРИКЛИВЕЦЬ,

заступник начальника управління
Департаменту охорони здоров'я Черні-
вецької ОДА – начальник відділу
організації лікувально-профілактичної
роботи та охорони здоров'я дітей
і матерів

ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ РЕФОРМИ – У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ДОСТУПНОСТІ ТА ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Реформування системи охорони здоров'я в Україні триває вже давно. Однак найбільш докорінних змін медична галузь зазнає наразі. Протягом двох років у Міністерстві охорони здоров'я України планують запустити систему з первинною, вторинною і третинною високоспеціалізованою медичною допомогою, яка стане фінансово доступною для пацієнтів. Чого перетворення вже торкнулись і які зміни очікують медиків та пацієнтів, надалі розповідають у Департаменті охорони здоров'я Чернівецької обласної державної адміністрації.

Первинна ланка

Реформують систему охорони здоров'я поетапно. Відтак заплановано, що найближчі зміни в її роботі стануть відчутними передусім на первинному рівні надання медичної допомоги. Основні завдання в плані змін на 2017 рік – запровадити нову модель фінансування для первинної медичної допомоги; створити правові основи для нової системи фінансування охорони здоров'я; створити єдиного національного замовника медичних послуг та єдину електронну систему обміну медичною інформацією.

Результатом усіх перелічених новацій має стати повна автономії первинної мережі, де сімейний лікар працюватиме як приватний підприємець, а пацієнт сам обиратиме, в якого лікаря він хоче отримувати первинну медичну допомогу, укладаючи з ним договір. Після укладання правових відносин з лікарем держава оплачуватиме лікування кожного пацієнта відповідно до тарифів та гарантова-

ного пакету медичної допомоги.

Наразі в Міністерстві охорони здоров'я України триває підготовка нормативно-правової документації для впровадження цих змін. Зокрема вже розроблені та проходять громадське обговорення зразки форм документів для вільного вибору громадянами сімейного лікаря та проект Наказу «Про порядок надання первинної медичної допомоги», що визначає правила надання первинної допомоги, перелік необхідного оснащення, основні завдання лікаря первинної ланки тощо. Крім того, триває підготовка змін до бюджету у зв'язку з переходом на новий механізм оплати послуг на «первинці» та робота над змінами до законів про державні гарантії надання медичної допомоги й основ законодавства про охорону здоров'я. Переглядаються умови отримання ліцензії лікарями первинної ланки, аби максимально спростити цей процес. Також МОЗ підготувало на затвердження уряду

державний гарантований пакет медичної допомоги на плановий рік та пропонований рівень тарифів для оплати медичної допомоги з Державного бюджету. Документ пройшов громадське обговорення та внесення пропозицій. Найближчим часом на розгляд Кабінету Міністрів України подадуть також проект Постанови про утворення Національної служби здоров'я України та затвердять положення про цей орган.

Водночас серед пріоритетних завдань МОЗ є впровадження електронної охорони здоров'я на первинній ланці. У 2017 році планують почати реєстрацію пацієнтів, медичних працівників та реєстрацію закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, в єдиній електронній системі обміну медичною інформацією.

Доки в Міністерстві розробляють необхідну законодавчу базу, без якої здійснення реформи є неможливим, в областях на місцях триває створення реєстру приписного населення. Після прийняття пакету регламентуючих документів він дозволить відстежити процес укладання договорів мешканців області з сімейними лікарями.

Вторинний рівень надання медичної допомоги

Реформування вторинного рівня надання медичної полягає у створенні госпітальних округів. Госпітальний округ – функціональне об'єднання закладів охорони здоров'я, розміщених на відповідній території, що забезпечує надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги населенню такої території. До складу госпітального округу повинно входити не менше однієї багатопрофільної лікарні інтенсивного лікування першого та/або другого рівня та інші заклади охорони здоров'я. Перелік медичних втручань з надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги затверджуватиметься МОЗ, так само як і примірні таблиці матеріально-технічного оснащення лікарень. Багатопрофільна лікарня інтенсивного лікування 1-го рівня має обслу-

говувати не менше 120 тис осіб, 2-го рівня – не менше 200 тис. осіб.

Зона обслуговування госпітального округу визначається своєчасністю доїзду до багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування, час якого не повинен перевищувати 60 хвилин, та бути еквівалентною радіусу зони обслуговування 60 км.

Кожен госпітальний округ – це мережа закладів, функціональне утворення, яке повинно гарантувати пацієнту, що в разі гострого стану він доїде до закладу, де йому нададуть допомогу.

У кожному окрузі працюватиме госпітальна рада – дорадчий орган, створений учасниками госпітального округу для визначення проблемних питань, координації дій, розробки пропозицій та рекомендацій щодо реалізації на рівні госпітального округу державної політики у сфері охорони здоров'я, а також щодо організації та фінансування медичної допомоги в госпітальному окрузі. Членами госпітальної ради будуть представники міст обласного значення, районів, ОТГ, делеговані для роботи у складі госпітальної ради рішенням відповідних місцевих рад пропорційно до чисельності населення.

Передбачається, що створення госпітальних округів дозволить підготувати систему охорони здоров'я вторинного рівня до нового принципу фінансування за медичну послугу і тим самим покращити якість і доступність медичної допомоги для населення. Крім того заплановано, що госпітальні округи допоможуть оптимізувати кількість та якість державних медичних закладів і покращити систему медичного забезпечення країни, яка вкрай незадовільна. Україна є четвертою у світі за кількістю лікарняних ліжок на душу населення (в Україні – 879 на 100 тис. населення; в країнах ЄС в середньому – 527,4 на 100 тис. населення;) та другою в європейському регіоні (після РФ) за середнім рівнем тривалості госпіталізації (в Україні – 11,8 днів, в ЄС – 8,08 днів). При цьому якість медичних послуг є дуже низькою.

У Чернівецькій області процес реформування вторинного рівня надання медичної допомоги викликав чимало питань, зокрема щодо кількості госпітальних округів, місцезнаходження окружних центрів та перетворень, яких зазнають центральні районні лікарні.

МОЗ, орієнтуючись на найменшу площу Чернівецької області, пропонувало створити тут тільки два госпітальні округи з центрами у Чернівцях та Хотині. Однак, зважаючи на географічні особливості, зокрема наявність гірської місцевості та протяжність території Чернівецької області, що ускладнює доступність до медичних закладів, а також пролягання автодороги державного значення «Чернівці – Київ», Департамент охорони здоров'я Чернівецької ОДА, керівництво обласної влади та народні депутати-буковинці лобювали створення в Чернівецькій області трьох госпітальних округів. Відтак на розгляд до МОЗ та Кабміну був поданий саме такий проект. Він був розроблений на основі критеріїв, встановлених Порядком створення госпітальних округів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року № 932, а при визначенні окружних центрів до уваги брались ще й показники роботи лікувально-профілактичних закладів, кадровий потенціал тощо.

Три округи є найбільш оптимальними, оскільки така їх кількість дозволяє рівномірно розподілити ресурси, потенціал галузі та якнайкраще забезпечити доступ до медичної допомоги мешканцям області.

До такого висновку прийшло й керівництво МОЗ та Кабінету Міністрів України. Відтак, 29.03.2017 року Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман підписав Розпорядження «Про затвердження переліку та складу госпітальних округів Чернівецької області», яке передбачає створення трьох госпітальних округів – Західного (до його складу увійдуть заклади охорони здоров'я Вижницького, Путильського та Сторожинецького районів), Центрального (до його складу увійдуть медичні установи м. Чернівці,

Герцаївського, Глибоцького, Заставнівського та Кіцманського районів), Східного (до його складу увійдуть медичні заклади, розміщені на території Сокирянського, Кельменецького, Хотинського, Новоселицького районів та м. Новодністровськ).

Водночас у столиці триває робота над нормативно-правовою базою щодо створення госпітальних округів. Нещодавно було розроблене і затверджене Наказом Міністерства Примірне положення про госпітальний округ.

В області ж наразі розпочали роботу над створенням госпітальних рад. Голова Чернівецької обласної державної адміністрації Олександр Фищук своїм Розпорядженням від 10.05.2017 доручив районним та міським радам, об'єднаним територіальним громадам делегувати представників для створення госпітальних рад.

Екстрена медична допомога

Одними з не менш важливих напрямків реформування системи охорони здоров'я є зміни в розбудові служби екстреної медичної допомоги. Відповідно до змін, запланованих МОЗ, служба екстреної медичної допомоги має забезпечити максимально скоординовані та професійні дії на всіх етапах надання невідкладної допомоги та госпіталізації пацієнта до спеціалізованого відділу в лікарні. Для цього заплановано здійснити декілька важливих кроків: впровадження навчальної програми «Перший на місці подій»; впровадження західних протоколів лікування; модернізація диспетчерської системи та створення колл-центру; розширення мережі підстанцій тощо.

На Буковині напрямок розвитку служби екстреної медичної допомоги залишається стратегічним, оскільки свого часу з об'єктивних причин в області не було створено центральну диспетчерську. Недостатньою є й кількість пунктів базування бригад служби «103». Відтак планується розбудова їх мережі. Нещодавно новостворений пункт екстреної медичної допомоги запрацював у Банилові-Підгірному, що на Сторожинеччині.

Ще декілька додаткових пунктів швидкої з'являться і в інших районах області.

Водночас триває пошук коштів для створення центральної диспетчерської на базі Чернівецького центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

Надання невідкладної кардіологічної допомоги

У рамках реформування медичної галузі значна увага також приділена наданню невідкладної кардіологічної допомоги та створенню у всіх регіонах України реперфузійних закладів. Мета розбудови регіональної реперфузійної мережі полягає у принциповій зміні системи надання меддопомоги пацієнтам з гострим інфарктом міокарда. За рівнем смертності від серцево-судинних захворювань Україна вже не один рік є «лідером» серед країн Європи. Щороку понад 40 тисяч українців страждають від інфаркту. Помирають від цього захворювання 14% пацієнтів і 21% – з тих, хто потребував невідкладного стентування. Створення реперфузійних закладів, які будуть забезпечені сучасним медичним обладнанням, зокрема ангиографіями, та організація роботи усіх ланок – швидкої допомоги, реперфузійних центрів та кардіологічних відділень – дозволять суттєво знизити рівень смертності та інвалідизації внаслідок серцево-судинних захворювань.

Наразі Уряд вже ухвалив Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання ангиографічного обладнання». Вона передбачає закупівлю стаціонарного ангиографічного обладнання на умовах співфінансування з місцевих бюджетів.

Буковина – єдиний в Україні регіон, який не має державного ангиографа. Надання невідкладної кардіологічної допомоги при гострому інфаркті в області забезпечується за рахунок державно-приватної співпраці з використанням ангиографічного обладнання однієї з приватних клінік. Тож заплановане Міністерством створення реперфузійних

центрів дозволило б відчутно покращити надання невідкладної кардіологічної допомоги.

Посилити ефективність заходів протидії серцево-судинним захворюванням на Буковині допоможе Регіональна програма запобігання та лікування серцево-судинних захворювань «Зупинимо інфаркт», реалізація якої розпочалась в області ще торік. Місцева програма дозволить забезпечити буковинців тромболітичними препаратами та витратними матеріалами для проведення коронаграфії і стентування.

Урядова Програма «Доступні ліки»

З квітня в Україні, зокрема і в Чернівецькій області, стартувала Урядова Програма «Доступні ліки», яка дозволить забезпечити необхідними лікарськими засобами чимало буковинців. Водночас необхідне і доступне лікування покращать якість життя хворих, дозволять запобігти виникненню ускладнень хронічних захворювань та передчасної смерті. Програма передбачає надання можливості громадянам отримати безкоштовно або з незначною доплатою медпрепарати для лікування трьох захворювань: серцево-судинних, бронхіальної астми та цукрового діабету II типу.

Всього в області під дію Програми потрапляють понад 300 тисяч осіб, що складає третину буковинців. Область вже отримала цільову медичну субвенцію в сумі близько 12 мільйонів гривень. Рецепти на отримання цих медикаментів виписують лікарі загальної практики сімейної медицини. Після отримання рецепту пацієнту необхідно звернутись до аптечного закладу, який бере участь в реалізації Урядової Програми «Доступні ліки». В область наразі таких аптек близько 150. Їх перелік постійно доповнюється та змінюється. З інформацією щодо місця розташування аптек-учасників Програми, їх контактами та іншою інформацією з питань реалізації «Доступних ліків» можна ознайомитись на офіційному сайті Департаменту охорони здоров'я Чернівецької ОДА:

www.med.cv.ua.

ВІКТОРІЯ САРАНЧУК,

головний спеціаліст відділу
інформаційної діяльності
Чернівецької обласної
державної адміністрації.

БУКОВИНЦІ МОЖУТЬ ВИДАТИ СВОЇ КНИГИ ЗА КОШТИ ОБЛАСНОГО БЮДЖЕТУ

«БВ»: Один із напрямів роботи відділу – підтримка книговидавання. Розкажіть, будь ласка, детальніше про цю діяльність

В.С.: У нас діє обласна програма, яка спрямована на розвиток книговидавничої сфери і має, зокрема, на меті надати організаційну та фінансову підтримку місцевим авторам у виданні їх творів.

Тобто у цій програмі зацікавлені і безпосередньо самі автори, і видавництва, які отримують фінансування, і читачі, чиї інтереси ми задовольняємо, забезпечуючи якісною і цікавою літературою.

До того ж, книги, які ми підтримуємо, не завжди є комерційними, але, поряд з тим, вони є соціально важливими, мають наукову та культурну цінність. Обласна адміністрація укладає угоду з видавництвом на друк, викуповує ці книги, передає їх в бібліотеки області, і там з ними вже може ознайомитися кожен охочий.

«БВ»: Якими цікавими книгами можете похвалитися?

В.С.: Для прикладу, з останніх видань – дуже гарна книга-альбом «Писанки наших бабусь», де представлено колекцію писанок Юрія Ференчука – нашого видатного земляка, воїна УПА, в'язня сталінських концтаборів, письменника, художника і етнографа. Це понад 1700 унікальних зразків писанок, які він зма-

лював, мандруючи Буковиною. Книга досить дорога і коштує близько 400-500 гривень, тому, відповідно, не всі можуть дозволити собі її купити, а у бібліотеці до неї буде вільний доступ.

Завдяки програмі ми підтримали і видали чотири томи зібрання творів Ольги Кобилянської (загалом їх заплановано десять-одинадцять), якими також маємо поповнити бібліотечні фонди. Побачило світ зібрання творів Юрія Федьковича у чотирьох томах. Надзвичайно цікавою і неординарною є книга про Чернівецький обласний музично-драматичний театр імені Ольги Кобилянської. Загалом за час існування програми видано досить багато різної літератури – краєзнавчої, науково-дослідницької, художньої.

«БВ»: Який шлях має пройти автор, щоб його книга побачила світ?

В.С.: Насправді все досить просто. Автор повинен прийти до нас у відділ, принести вже готовий макет книги, подати заявку у будь-якій формі і кошторис від видавництва. Коли всі заявки подано, їх розглядає експертна рада і приймає рішення, кого з авторів підтримати. Заявки починаємо приймати з початку року. Кінцевий термін подання – до 20 травня поточного року. Тих, хто не встиг цього зробити до завершення терміну, ми переносимо на наступний рік.

«БВ»: Хто входить до складу експертної ради і як відбувається розгляд матеріалів? За якими критеріями визначають переможців?

В.С.: До експертної ради входять представники обласної державної адміністрації, обласної ради, наукових установ, освітніх закладів, творчих спілок, бібліотек, поліграфічних підприємств області. Члени ради на засіданнях вивчають та аналізують актуальність, тематичну спрямованість, зміст та якість видавничих проєктів, висловлюють свої зауваження, після чого приймають те чи інше рішення. Беруться до уваги також і видавництва – перевага, безумовно, надається місцевим, адже Програма націлена на те, щоб підтримати видавництва Чернівецької області і чернівецьких авторів.

Склад Ради було дещо оновлено, ми ввели молодих експертів, у яких зараз дещо інакші, можливо, більш сучасні вимоги і до змісту, і до оформлення книжок. До речі, під час засідань доволі часто виникають активні обговорення, дискусії, члени журі не завжди бувають однаковими у прийнятті рішень, але у цьому теж є позитив, адже все відбувається досить незалежно. Не завжди можна передбачити, що підтримають експерти, тому що різні люди, різні книги, різні думки. Якщо рукопис в цілому отримав позитивні відгуки, далі вже приймається рішення про виділення коштів.

«БВ»: Чи доводиться зустрічатися із якимись складнощами у процесі?

В.С.: В основному, вони пов'язані з фінансуванням. Минулого року ми отримали тільки близько третини коштів із запланованих. Впродовж року нас ще дофінансовували, зокрема додали кошти на видавництво четвертого тому творів Ольги Кобилянської та двох літературних журналів – «Буковинського журналу» і «Буковинської ластівки».

Є проблема і з фінансуванням районних програм, на які районні ради виділяють зовсім мало коштів. Насправді книги дуже дорогі. Наприклад, кошторис 500 примірників книги складає 90 тисяч гривень, а на програму закладено всього 8 тисяч. Або гроші не виділяються зовсім. Через це трапляються доволі прикрі ситуації, коли навіть з нашою допомогою автор не може видати книгу, яка дійсно є важли-

вою і має наукову цінність.

«БВ»: Окрім книговидання над якими ще напрямками працюєте?

В.С.: Насамперед, це популяризація української книжки, розвиток і підтримка читацької культури. Щорічно ми організуємо виставки-ярмарки книжкової продукції, започатковано книжковий фестиваль «БукФест», який цього року відбувався вже вдруге. Захід тривав протягом 26-27 травня і був присвячений 100-річчю від дня народження письменника, літературознавця, фольклориста, педагога, громадського та культурного діяча Михайла Івасюка. В рамках фестивалю мешканці Буковини та гості мали нагоду поспілкуватися з багатьма відомими письменниками, взяти участь у літературних читаннях та презентаціях, відвідати низку виставок та інших літературно-мистецьких заходів, а також придбати книги безпосередньо від видавців.

«БВ»: Що плануєте у перспективі?

В.С.: Продовжувати і далі працювати у цьому напрямку. Хочемо залучати до участі в Програмі більше письменників, зокрема молодих авторів, адже чим більше буде гарних творів, тим кращими книгами поповнюватимуться бібліотеки.

«БВ»: Де можна дізнатися про умови участі в Програмі?

В.С.: Вся інформація про умови участі є на сайті Чернівецької обласної державної адміністрації у рубриці «Книговидання».

Розмову вела Лілія Халавка

Фото з сайту promin.cv.ua

ЮРІЙ КІТАР,

голова Заставнівської районної державної адміністрації

МАЄМО РЕЗЕРВИ ТА ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ РОЗВИТКУ РАЙОНУ

Інтерв'ю з головою Заставнівської районної державної адміністрації Юрієм Кітарем про його бачення перспектив соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку районної територіальної громади. Він вважає, що найважливіше – це відчуття відповідальності перед людьми, довіряя яких повинна виправдати виконавча гілка влади району, відповідальність перед усією громадою за їхні проблеми і труднощі, відповідальність за наслідки своєї роботи.

Юрію Васильовичу, яким Ви бачите своє головне завдання на посаді очільника району?

Головне – це працювати на розвиток району. Зараз ми налагоджуємо роботу так, щоб заставнівчани відчували, що районна влада працює на благо людей. Наш район має багату історію, достойну спадщину, адже утворений він 11 листопада 1940 року, а в сучасних межах – із 4 січня 1965 року. У документальних джерелах Заставна вперше згадується у 1589 році. Найдавніші письмові згадки про села Василів (1930 р.) та Онут (1215 р.). На території Заставнівщини є низка історико-архітектурних пам'яток. Серед них нині діючі Хрещатицький та Кулівецький чоловічі монастирі, збудовані у 17-18 століттях, Палац де Зотта в с. Вікно, військовий цвинтар в с. Звенячин, де поховано 11830 солдатів, офіцерів австро-угорської, німецької та російської армій, що полягли в 1914-1918 роках, впорядковується ряд природніх пам'яток: печер, озер, водоспадів, карстово-спелеологічних заказників для розвитку туризму.

Заставнівщина була центром національно-патріотичних рухів на Буковині. У с. Товтри

започаткувало свою діяльність товариство «Руська бесіда», яке об'єднало навколо себе палких поборників українства і з часом розширило свою сферу впливу на всю територію Буковини. У Заставнівському районі народилися відомі особистості: письменники Євгенія Ярошинська, Ірина Вільде, Дмитро Макогон, Іван Діброва, Іларій та Володимир Карбулицькі, Іван Бажанський, Параска Амбросій, Володимир Михайловський, громадські діячі: Є. Гакман – митрополит Буковини, В. Федак – Український митрополит всієї Канади, Г. Ходоровський – посол в Індії. Із Заставнівщини є вихідці, які мають світове ім'я: художник із Заставни М. Івасюк, вчений-фізик В. Шендеровський, знані в Америці архітектори брати Корчмарики.

Незважаючи на негативний вплив на економічну та політичну стабільність в країні через втручання зовнішнього агресора, проведення антитерористичної операції у східних регіонах України та інших чинників, у районі досягнуто позитивних зрушень в реальному секторі економіки та щодорозв'язання соціальних проблем.

Звичайно. Варто наголосити, що виконання власних повноважень районної державної адміністрації та тих, які делеговані районною радою були спрямовані на всебічне задоволення прав і свобод громадян, їх матеріальних та духовних запитів, виконання програмних документів, у т.ч. Програми економічного і соціального розвитку Заставнівського району. Основні напрями роботи райдержадміністрації ґрунтуються на принципах втілення в життя реформ, ініційованих Президентом України Петром Порошенком та їх практичної реалізації на місцях. Головним змістом своєї діяльності Заставнівська районна державна адміністрація вважає забезпечення належного рівня якості життя людей.

Юрію Васильовичу, чому основну увагу в роботі приділяє районна державна адміністрація?

Головне – це наповнення бюджетів усіх рівнів. Минулого року до Загального фонду без урахування міжбюджетних трансфертів надійшло доходів на 52 624,5 тис. гривень при затвердженому плані на рік з урахуванням змін – 45 755,6 тис. грн. або 115,0%, перевиконання становить 6 868,9 тис. гривень. Виконання плану надходжень по загальному фонду забезпечено всіма місцевими бюджетами, а це понад 105 відсотків. Із 35 виконано 31 бюджет на загальну суму 6 836,2 тис. грн. Найбільшу питому вагу в загальному фонді займають податок на доходи фізичних осіб – 43,7 відсотка, плата за землю – 21,7 відсотка, єдиний податок – 20,0 відсотка. У цілому надходження до загального фонду збільшились на 18 019,5 тис. грн. або на 52,1%. Найбільше перевиконання рахується із податку на доходи фізичних осіб – 7715,9 тис. грн., по єдиному податку – 4360,9 тис. грн., та податку на майно – 3996,4 тис. грн.

Ваш район сільськогосподарський. За останніми даними у Заставнівському районі налічується 22 сільськогосподарських підприємства та 74 малих фермерських господарств, в обробітку яких знаходиться 22,4 тис. га орної землі. За підсумками 2016 року в сільськогосподарських підприємствах району з

площі зернових культур 11,3 тис. га було зібрано 47,2 тис. тонн зерна, при середній урожайності 41,8 центнерів з гектара. Повласному збору зерна Заставнівський район має найвищий показник серед районів області. Поділіться досвідом роботи.

Тільки праця та сумлінність. З осені під урожай 2017 року сільгоспвиробники району посіяли 4,73 тис. га озимих зернових культур. З них озима пшениця займає площу 4,0 тис. га, та озимий ячмінь 0,73 тис. га, озимий ріпак посіяно на площі 2743 га. Тваринництво утримується в 5 агроформуваннях, де налічується 302 голови великої рогатої худоби, 2598 голів свиней, 96000 голів птиці, 1400 голів овець і кіз. В особистих підсобних господарствах нараховується 3617 голів великої рогатої худоби, 8200 голів свиней, 766 голів овець і кіз, 140000 голів птиці, 4000 голів кролів та 4800 бджолосімей. За минулий рік агроформуваннями району реалізовано 1181 тонн м'яса, 524 тонни молока, 9531 тис. штук яєць. У 2016 році агроформуваннями та фермерськими господарствами власникам земельних часток (паїв) виплачено орендної плати на 35 млн. грн., до районного бюджету надійшло близько 1 млн. грн. плати за оренду водного дзеркала.

Відраднимете, що зросли показники в галузі економіки...

У 2016 році в галузі економіки району було досягнуто позитивних тенденцій щодо приросту обсягів виробництва промислової продукції, які в порівнянні з аналогічним періодом минулого року зросли на 4,6 відсотка і склали 47,4 млн. гривень. Збільшення обсягу реалізації промислової продукції у 2016 році в порівнянні з минулим роком досягли промислові підприємства району «Надія-Є» – на 9,4 відсотка, «Фортуна» – на 11,3 відсотка, ТОВ «Граніт» – на 25,1 відсотка, ТОВ «Триан» – на 37,8 відсотка, ФГ «Колос-К» – на 83,8 відсотка. Позитивним є і те, що ПП «Надія-Є» налагодило експорт своєї продукції в Республіку Білорусь (сума експорту за 2016 рік становить 9195,0 тис. грн.).

Життя має сенс, якщо має перспективу сво

го покращення. Це можливо лише завдяки відповідному плануванню.

Без сумніву. У 2017 році заплановано налагодження роботи ТОВ «Кострижівський комбінат будівельних матеріалів», що має забезпечити покращення економічного становища району. На даний час підприємство оновлює виробничі потужності (проводить відновлення залізничної колії для руху вагонів з гіпсовим каменем, який видобуватиметься в смт. Кострижівка). Впродовж минулого року я мав зустріч із власниками, приватизованих минулими роками підприємств, які працювали на території м. Заставна та району з метою уточнення інформації стосовно подальшого функціонування цих підприємств, створення ними робочих місць та сплати податків, відповідно до чинного законодавства.

Не хотілося б про проблеми. Але ж як без них? Що, на Вашу думку, має негативний вплив на здійснення виробничої та господарської діяльності промислових підприємств?

Найбільшою проблемою є довгий термін отримання ними дозвільних документів (ПП «СОРОС-08», ПАТ «Кострижівський комбінат будівельних матеріалів», ТОВ «Новий розроблювач», ПП «Добринівський цегельний завод»). Пропозиції щодо спрощення процедури отримання дозволів шляхом передачі-видачі таких документів на районний рівень постійно озвучуються на рівні обласної державної адміністрації. Окрім того, ми постійно вживаємо заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості країни.

– Як відомо, району потрібні інвестиції для розвитку всіх галузей економіки, а особливо тих, які сприяли б розвитку експортної бази, підвищенню технічного та технологічного рівня виробництва. Першочергового вкладення інвестицій потребують підприємства агропромислового комплексу, добувної галузі, туристичної та рекреаційної сфери.

І в цьому напрямку ми маємо непогані результати. Впродовж минулого року було активізовано роботу із залучення в економіку

району коштів міжнародної технічної допомоги, ресурсів світового банку та інших можливих джерел. Відповідно до спільного проекту Європейського союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду – III фаза» впроваджено енергозберігаючі заходи із заміни вікон в Товтрівському ДНЗ, Горошовецькому та Малокучурівському НВК, планується завершити комплексну термомодернізацію сільської лікарської амбулаторії с. Васловівці. У дані мікропроекти загалом залучено 1 588,9 тис. грн., в тому числі 856,9 тис. грн. грантових коштів. У рамках попередніх двох фаз даного проекту вже успішно реалізовано 7 мікропроектів на загальну суму 1 419,2 тис. грн.

Здійснюючи повноваження в галузі будівництва, інфраструктури, транспорту та житлово-комунального господарства, у 2016 році районна державна адміністрація за рахунок коштів Державного Фонду регіонального розвитку забезпечила фінансування інвестиційного проекту «Будівництво каналізаційного колектора у м. Заставна». Загальна кошторисна вартість об'єкта становить 5630,624 тис. грн. Загальна вартість підрядних робіт складає 4449,746 тис. грн. На початку цього року роботи виконано на суму 3881,494 тис. грн.: прокладено трубопровід із поліетиленових труб протяжністю 1851,6 м із запланованих 2295 м, облаштовано 87 круглих збірних залізобетонних каналізаційних колодязів. Ступінь готовності становить 87,0 відсотків. Нині роботи продовжуються. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 395 «Деякі питання надання у 2016 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій» на Заставнівський район було виділено 3236,3 тис. грн. для реконструкції будівлі Заставнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів (перекриття даху будівлі - 1453,0 тис. грн); реконструкції будівлі Заставнівської гімназії (заміна вікон на металопластикові

– 1485,0 тис. грн); капітальний ремонт перекриття даху будівель Дорошовецького НВК – 298,0 тис. гривень. Станом на 01.01.2017 р. кошти були освоєні в повному обсязі, а роботи завершені. Пріоритетним об'єктом будівництва в районі є реконструкція Горішньошеровецької ЗОШ I-III ступенів та добудова учбового корпусу, спортзалу та їдальні загальною кошторисною вартістю 25,7 млн. гривень. Минулого року було освоєно понад 8,5 млн. гривень, а загальна готовність об'єкту – 33 відсотки. Гостро стоїть проблема добудови з реконструкцією приміщення загальноосвітньої школи I-III ступеня ім. Ірини Вільде в с. Веренчанка, застарілі потужності якої не забезпечують надання якісних освітніх послуг. Для вирішення даного питання вже виготовлено проектно-кошторисну документацію. Загальна кошторисна вартість об'єкта становить 22,3 мільйони гривень. Районна державна адміністрація здійснює контроль за забезпеченням транспортного сполучення населених пунктів з районним та обласним центрами. Функціонує 26 приміських маршрутів, які обслуговують 11 автоперевізників. Рівень виконання запланованих рейсів по району складає більше 97 відсотків. Впродовж 2016 року Заставнівська райдержадміністрація було вперше провела конкурс з визначення автомобільних перевізників, на якому визначено двох переможців, котрим надано право здійснювати перевезення на трьох внутрішньорайонних маршрутах. Цьогоріч знову відбувся такий конкурс.

Ізнову про проблеми, які потребують першого чергового вирішення...

Проблемним для району є незадовільний стан автодоріг, а головною проблемою галузі залишається недостатнє фінансування. Проте робота з відновлення автошляхів у районі в 2016 році тривала. Підприємною організацією ТОВ «ПБС» було проведено поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-26-02 Чернівці–Заставна–/М-19/. Відремонтовано понад 8 км дороги з влаштуванням асфальтно-

го покриття із використанням 3,9 тис. тонн гарячої асфальтобетонної суміші та освоєно 20,2 млн. грн. У рамках експерименту за рахунок перевиконання митних надходжень до обласного бюджету проведено поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення М-19 Доманове – Ковель – Чернівці – Теремблече (у межах с. Кадубівці), протяжністю 3,0 км. Роботи здійснювала підприємна організація ТОВ «Євродор», вартість виконаних робіт – 22,0 млн. грн. Філією ДП «Заставнівський райавтодор» здійснюється утримання обласних та районних автомобільних доріг загального користування місцевого значення. Для утримання доріг в належному стані філією ДП «Заставнівський райавтодор» використано більше 387 тонн асфальтобетонної суміші, проведено профілювання доріг з гравійним покриттям протяжністю більше 70 км, встановлено нові дорожні знаки. Завдяки ефективній співпраці Заставнівської районної державної адміністрації, Служби автомобільних доріг у Чернівецькій області, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання району, було здійснено поточний середній ремонт ділянки автомобільної дороги О26052 (у межах с. Малий Кучурів), відновлено асфальтобетонне покриття дороги протяжністю 210 м.п. Роботи виконувала субпідприємна організація ТДВ ШБУ-60. Вартість виконаних робіт склала близько 570,0 тис. гривень. До ремонту доріг державної та комунальної власності залучалися підприємні організації ТОВ «Будторгінвест», ТОВ «Зелендорбуд», ШБУ-60, ТОВ «Орієнтир», які здійснювали роботи на дорозі Т-26-02 сполученням Чернівці – Заставна, в смт. Кострижівка, с. Юрківці, с. Г.Шерівці, якими впродовж поточного року було використано 250 тонн асфальтобетонної суміші.

Розвитку підприємництва в районі ми приділяємо належну увагу. Суб'єкти малого підприємництва, особливо в нашому районі, де відсутні великі промислові підприємства, здатні вирішувати основні соціальні завдання: проблеми зайнятості, створення джерел доходів для населення, виробництво товарів і послуг для населення, створення нових робо-

чих місць, залучення приватного капіталу в розвиток району, наповнення бюджетів різних рівнів. Сьогодні на території Заставнівського району зареєстровано 1827 суб'єктів підприємницької діяльності, з них 147 підприємств та 1659 фізичних осіб-підприємців, чисельність працюючих у суб'єктів малого і середнього підприємництва становить 2828 осіб. На підприємствах бізнесу в районі виробляється найрізноманітніша продукція: безалкогольні напої, консервована продукція, хліб, хлібобулочні та кондитерські вироби, борошно, столярні вироби й меблі, будівельні матеріали, тротуарна плитка, металочерепиця, вирощується риба, надаються різні види послуг. Одним із показників діяльності малого та середнього бізнесу в районі є надходження до бюджету району. Щодо галузевої спеціалізації малого бізнесу, то впродовж багатьох років вона залишається незмінною. Більшість підприємців продовжує працювати у сфері торгівлі. У районі діє понад 257 об'єктів роздрібної торгівлі, які належать як юридичним, так і фізичним особам та близько 60 підприємств ресторанного господарства.

Шановний пане голово, над якими питаннями Ви та фахівці райдержадміністрації нині працюєте?

Те, над чим насамперед необхідно працювати нам усім – це створення нових робочих місць, щоб забезпечити зайнятість населення, підвищення рівня заробітної плати в районі. Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника у 2016 році складала 3158 грн., що більше на 33,7 % проти 2015 року. Середньооблікова кількість штатних працівників підприємств, установ та організацій Заставнівського району в 2016 році становила 3972 особи. Усвідомлюємо, що це далеко недостатній для забезпечення добробуту жителів району рівень. У порядку контролю за дотриманням чинного законодавства про оплату праці проводимо обстеження стану соціально-трудових відносин на підприємствах та організаціях району. На жаль, рівень середньомісячної заробітної

плати працівників окремих підприємств значно нижчий від середнього по району, що пов'язано із сезонністю виробництва та відсутністю обсягів робіт, а тому працівники переводяться на режим неповного робочого дня, заробітна плата нараховується за фактично відпрацьований час або виконану роботу. З метою легалізації виплати заробітної плати та зайнятості населення здійснюються обстеження суб'єктів господарювання та виявлення осіб, що працюють без належного оформлення трудових відносин. Внаслідок вжитих дій працівники офіційно працевлаштовуються.

Керівництво держави особливу увагу приділяє питанню соціального захисту населення. Що у цьому напрямку робиться Заставнівською районною державною адміністрацією?

Від того як ми дбатимемо про соціальне становище людей, залежить у цілому і їхнє ставлення до всього, що відбувається у нашій Україні, і те, як швидко впроваджуватимуться реформи. На обліку в базі даних Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, що мають право на пільги перебуває 14205 осіб, з них 1564 – ветерани війни, 2286 ветеранів праці, 1725 осіб, потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС, 44 – ветерани військової служби, 50– реабілітовані особи, 3978 дітей війни, 278 осіб за професійною ознакою, 636 багатодітних сімей, де виховують 2055 дітей. На початку 2017 року 3911 сім'ям нараховано всі види соціальних допомог на 75904,2 тис. грн. Матеріальну допомогу сім'ям з дітьми на 37414,0 тис. грн., державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям на суму 25974,1 тис. грн., державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам на суму 9494,3 тис. грн. 130 особам, потерпілим внаслідок аварії на ЧАЕС, проведено виплату щомісячної компенсації вартості продуктів харчування в сумі 389,9 тис. гривень, в санаторіях оздоровилося 4 особи. У зв'язку із підвищенням ціни на природний газ та електроенергію здійснено перерахунки діючої субсидії.

Довгоочікуваний та такий бажаний безвіз уже в дії. Чи має введення безвізу вплив на життя району?

Безперечно. Наш район багатий міжнародними зв'язками. У рамках транскордонного співробітництва у сфері культури на міжнародних фестивалях у Румунії побували народний театр фольклору та етнографії «Оберіг», народний фольклорний колектив «Кумоньки», зразковий дитячий танцювальний колектив «Струмочок». І цього року наші мистецькі колективи вже побували за межами України з концертами та виступами.

Юрію Васильовичу, на часі процес добровільного територіального об'єднання громадян. Ваша думка з цього приводу?

Територіальне об'єднання громадян невідворотне. Але як і з ким об'єднуватися – вирішувати самим людям. Мешканці Заставнівщини – люди помірковані, рішення

приймають зважено. Але ми вже маємо певні напрацювання. Принагідно закликаю всіх до співпраці. Сподіваюся, що проблемні питання будуть спільно врегульовані, і це дасть нам можливість динамічніше розвиватися і сповна використовувати внутрішні резерви в інтересах жителів нашого району. І такі резерви ми маємо. Ми відкриті до діалогу та спільної роботи.

Інтерв'ю вела
Майя Калін, член
Національної спілки
журналістів України

ВИЗНАЧЕНО ПЕРЕМОЖЦІВ ІІ ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ»

7 червня в обласній державній адміністрації відбувся ІІ етап Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець». Традиційно учасники змагалися у номінаціях «Кращий керівник» (обласної та районної адміністрацій) і «Кращий спеціаліст» (обласної та районної адміністрацій). Конкурсанти виконували тестові та практичні завдання з питань етики, етикету та іміджу державних службовців, відповідали на запитання, які стосуються сфери державного управління, а також пре-

зентували свої творчі роботи з актуальних питань суспільно-політичного розвитку та реформування державного управління.

За словами голови конкурсного журі – заступника начальника Міжрегіонального управління Національного агентства України з питань державної служби у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях Михайла Ленюкова, цьогорічні конкурсантні відрізняються від своїх попередників якіснішою підготовкою та кращими знаннями. Окрім того, вони продемонстрували хороше володіння новим законодавством про державну службу.

Заступник голови конкурсного журі – директор Чернівецького регіонального ЦППК Микола Ярмистий особливо відзначив презентацію творчих робіт, у яких конкурсантні змогли показати не лише мистецтво виступу, а й свої напрацювання, творче мислення, внести пропозиції до тих чи інших реформ, що відбуваються у різних сферах.

У номінації «Кращий керівник» серед державних службовців обласної державної адміністрації переможцем став начальник відділу з питань соціально-трудових відносин та сімейної політики Управління соціального обслуговування населення, соціальних послуг, інтеграції інвалідів та соціальної підтримки населення Департаменту соціального захисту населення Чернівецької обласної державної адміністрації Максим Возний, серед державних службовців районних державних адміністрацій – начальник відділу – керівник центру надання адміністративних послуг Кіцманської районної державної адміністрації Ірина Антонюк.

У номінації «Кращий спеціаліст» серед державних службовців обласної державної адміністрації перемогу отримали головний спеціаліст відділу з питань промисловості управління з питань промислової, регуляторної політики та розвитку підприємництва Департаменту економічного розвитку Чернівецької обласної державної адміністрації Мар'яна Антимійчук, серед державних службовців районних державних адміністрацій – головний спеціаліст відділу моніторингу, інспектування навчальних закладів та методичної роботи

управління освіти Кельменецької районної державної адміністрації Тетяна Черна.

Лауреатами II туру Конкурсу стали:

у номінації «Кращий керівник» серед державних службовців обласної державної адміністрації – Володимир Дьяченко, начальник відділу роботи із зверненнями громадян та доступу до публічної інформації апарату Чернівецької ОДА, серед державних службовців районних державних адміністрацій – Світлана Михайлова, начальник відділу культури, національностей, релігій, молоді та спорту Новоселицької РДА,

у номінації «Кращий спеціаліст» серед державних службовців обласної державної адміністрації – Василь Іордатій, головний спеціаліст відділу взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи апарату Чернівецької ОДА, серед державних службовців районних державних адміністрацій – Олена Баблюк, головний спеціаліст відділу обліку та контрольної-економічної роботи управління праці та соціального захисту Хотинської РДА.

Відзначення переможців II туру Конкурсу відбулося 23 червня під час урочистостей з нагоди Дня державної служби.

МАР'ЯНА АНТИМІЙЧУК,

головний спеціаліст відділу з питань промисловості управління з питань промислової регуляторної політики та розвитку підприємництва Департаменту економічного розвитку Чернівецької обласної державної адміністрації

Сьогодні в органах виконавчої влади працює багато молодих фахівців, які цілеспрямовані, оптимістичні, не бояться викликів і готові, попри складнощі державної служби, змінювати систему на краще.

У рубриці «Молодь на державній службі» – Мар'яна Антимійчук – переможець II туру Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» у номінації «Кращий спеціаліст» серед державних службовців обласної державної адміністрації.

«БВ»: Розкажіть, будь ласка, про себе, свою діяльність, враження від державної служби, а також, якщо можна, поділіться подальшими плани щодо роботи

М.А.: За фахом я історик та економіст. Маю дві вищі освіти: закінчила Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, факультет історії, політології та міжнародних відносин (спеціальність – історія) та Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету (спеціальність – облік і аудит).

Свою трудову діяльність в органах державної виконавчої влади розпочала не так давно, з 2014 року. Це був чіткий, свідомий вибір, оскільки я своє майбутнє бачу саме у державній службі. А ще було прагнення внести свої ідеї, задуми у розвиток системи державної служби.

Наш відділ аналізує стан і тенденції розвитку промисловості, результати роботи промислових підприємств за видами економічної діяльності, проводить моніторинг фінансово-економічного стану підприємств, що суттєво впливають на обсяги промислового виробництва області. Окрім того, завданням відділу є підготовка аналітичних, інформаційних, довідкових та інші матеріалів і пропозицій

керівництву з питань промислової політики, участь у розробці відповідних підрозділів до регіональних та інших програм, зокрема Стратегії розвитку Чернівецької області, Програми економічного і соціального розвитку Чернівецької області тощо.

Власне, щодо моїх обов'язків, то я проводжу моніторинг роботи промислових підприємств Чернівецької області, визначаю основні проблемні питання та чинники, які негативно впливають на їх роботу, здійснюю аналіз показників заробітної плати за видами промислової діяльності, проводжу моніторинг дотримання визначених законодавством мінімальних гарантій у оплаті праці на промислових підприємствах області. До моїх завдань також входить аналіз стану розвитку інноваційної діяльності промислових підприємств, участь у підготовці різного виду матеріалів для керівництва та вищих органів виконавчої влади з питань розвитку промислової галузі області. окрім того, надаю методичну, а за необхідності – практичну допомогу районним державним адміністраціям в питаннях, які належать до моєї компетенції, розглядаю звернення, заяви, запити та надаю суб'єктам господарської діяльності і громадянам області інформацію щодо порушених ними питань.

Робота мені дуже подобається, вона в мене викликає захоплення, оскільки тут я не лише на практиці застосовую свої знання, уміння і навички, а й завжди навчаюся чогось нового, і цей отриманий досвід можу реально застосувати у своїй щоденній діяльності. До того ж, у мене дуже хороший колектив, чудове керівництво, разом ми гарна, дружня команда. Колеги завжди підтримують у будь-яких справах, допомагають у вирішенні тих чи інших робочих питань, і це насправді стимулює до праці.

Щодо планів на майбутнє, то, звичайно, хотілося б зростати в професійному плані, мати кар'єрний ріст. Хочеться, щоб моя праця, мій досвід приносили людям користь, давали позитивний результат. Розумію, що без навчання це неможливо, тому при нагоді завжди намагаюся вчитися, підвищувати свій фаховий рівень.

«Б.В.»: Які маєте захоплення у вільний від роботи час?

М.А.: Я великий книголюб, тому для мене цікава книжка – це найкращий відпочинок. Поряд з художньою літературою цікавлюся навчальною, зокрема з питань психології. Оскільки моя професія пов'язана з економічним спрямуванням, то слідкую також і за новинками у цій сфері: які закони прийняли, які є нововведення. Не скажу, що я якась «мега-супер» людина – просто намагаюся займатися саморозвитком, вдосконалюватися, і радію, коли мені це вдається. Дуже тішуся тим, що мене оточують люди, які мене підтримують: у колективі, в сім'ї.

«БВ.»: Які Ваші враження від конкурсу «Кращий державний службовець»?

М.А.: Я дуже рада, що взяла участь у цьому конкурсі, оскільки він приніс мені неймовірно великий досвід, який я використовую вже зараз і впевнена, що буду використовувати в майбутньому.

«БВ.»: Хто спонукав до участі в конкурсі?

М.А.: Захотілося самій спробувати власні

сили на такому рівні, де змагалися кращі із кращих держслужбовців області.

«БВ.»: Чи було хвилювання?

М.А.: Звичайно!!!! Адже хотілося гідно виступити, показати рівень професійної обізнаності та вже певні напрацювання як державного службовця. Було розуміння того, що емоції потрібно заховати десь дуже далеко, адже вони могли завадити і під час співбесіди, і під час публічного виступу.

«БВ.»: Чи не складні були завдання?

М.А.: Були свої складні моменти у всіх етапах конкурсу. Зокрема у співбесіді, але там більшу роль відігравав фактор емоційного переживання та усвідомлення того, що потрібно заспокоїтися, зібратися і, так би мовити, «на холодну голову» дати чіткі, конструктивні відповіді на запитання членам конкурсної комісії. Але, при належній підготовці, напрацьований рефлекс вмінь і навичок в мене спрацював і дав свій позитивний результат.

«БВ.»: Які із завдань найбільше сподобались?

М.А.: Найбільше мені сподобався публічний виступ. Ще з університету в мене залишилося вміння виступати за кафедрою, не боятися аудиторії (звичайно, хвилювання завжди є) та вміння чітко доносити свої думки до слухачької аудиторії. За це велике дякую усім моїм викладачам і ЧНУ ім. Ю.Федьковича і ЧТЕІ КНТУ, які завжди на семінарах спонукали нас, студентів, до публічних виступів. Завжди коректували та підказували, як краще висловлюватися. Публічні виступи мені дуже подобаються, і я постійно намагаюся вдосконалюватися в цьому напрямку.

«БВ.»: Чи варто проводити такі конкурси?

М.А.: Однозначно варто. Ще раз повторююся, що це неймовірний досвід для учасників. Це ціле море для здобуття нових вмінь та навичок і можливість закріпити ті, які вже маєте. Такі конкурси дають можливість державним службовцям реально себе оцінити, подивитися на себе «збоку» іншими очима,

побачити свої плюси і мінуси, порівняти себе із іншими учасниками, винести для себе щось нове, почути конструктивну критику та зрозуміти де ти кращий, а де ще потрібно працювати, щоб із гідністю представляти державну службу.

«БВ»: Які очікування від третього туру?

М.А.: Я не хочу загадувати наперед, але знаю одне: стовідсотково буде просто шалена конкуренція і потрібно буде гідно представити нашу Чернівецьку область. Я над цим працюю. Знаю, що мене дуже багато людей підтримують, і саме оця підтримка – ось що для мене головне. Тому є бажання виправдати цю довіру і не розчарувати. Все інше – неважливе.

«БВ»: Зараз відбувається реформа державної служби. Якою цінуєте цей процес з позиції держслужбовця «нового покоління»?

М.А.: В нашій країні дійсно щось змінюється на краще, хоча дуже повільно, крок за кроком, але все одно рухається вперед. Реформування – дуже довгий процес, в один момент все не може відбутися – це однозначно. Тішить

те, що реформа зрушила з місця, вона почала втілюватися в життя. Звичайно, щось проходить краще, щось не так активно, але все одно вселяє оптимізм те, що вже можна побачити, як система державної служби змінюється. З'являються нові фахівці, що дивляться на державну службу вже не як на якусь стару бюрократичну систему, а бачать у ній щось нове і хочуть, відповідно до сучасних потреб, вносити зміни, аби вона краще працювала і приносила реальні результати та користь для громадян.

Тому кроки, що запроваджуються – дуже правильні. Звичайно, все зробиться не за один рік, але якщо втілювати реформи поетапно, постійно працювати і цілеспрямовано йти до мети, з часом обов'язково буде результат. Головне – не розчаруватися. І знати – все що ми робимо, ми робимо для себе, і нам в цій країні жити. Адже країна починається з кожного нас, і ми є частинкою усього цілого – нашої держави, і за наші справи нас обов'язково колись запитають. Це 100%.

Розмову вела Лілія Халавка

Державних службовців краю привітали із професійним святом

Урочистості з нагоди Дня державної служби відбулися у п'ятницю, 23 червня, у приміщенні Чернівецького обласного центру естетичного виховання «Юність Буковини». З професійним святом держслужбовців привітали голова Чернівецької обласної державної адміністрації Олександр Фищук, перший заступник голови Чернівецької

обласної ради Інга Маковецька, керівник обласної організації профспілки працівників державних установ Олександр Охрімівський та заступник начальника Міжрегіонального управління Національного агентства з питань державної служби у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях Михайло Ленков.

За сумлінну працю, високі професійні якості та зразкове виконання службових обов'язків почесні грамоти обласної державної адміністрації отримали кращі працівники органів виконавчої влади області, подяками обласної адміністрації нагороджено ветеранів державної служби. Окрім того, під час урочистостей відзначили і переможців II туру Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець».

ВАСИЛЬ БАБЮК,

начальник відділу реагування на надзвичайні ситуації управління ДСНС в Чернівецькій області,

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВИХ ПОЖЕЖНИХ КОМАНД В ОБЛАСТІ

«БВ»: Якою на сьогодні є мережа місцевих пожежних команд по області?

В.Б.: У нас на сьогодні є 94 місцевих пожежних команди. Зараз відбувається процес об'єднання громад, тому ми здійснювали об'їзди по районах і спілкувалися з керівниками виконавчої влади та місцевого самоврядування, щоб запобігти скороченню місцевої пожежної охорони і не «оголювати» час прибуття до тих населених пунктів, які віддалені від районних центрів. На сьогодні я ще від жодного керівника об'єднаної територіальної громади не почув, що вони проти того, щоб утримувати два-три МПО, які є на території їх населених пунктів.

У Глибоцькому районі є 15 місцевих пожежних команд, вони знаходяться у Черепківцях, Йорданештах, Старому Вовчинці, Купці, Турятці, Луківцях, Чагрі, Станівцях, Валя Кузьміні, Волоці, Опришенах, Терблечі та Кам'янці.

У Сторожинецькому районі також 15 МПК, з них 14 у бойовому розрахунку: Банилів-Підгірний, Буденець, Нові Бросківці, Давидівка, Стара Жадова, Комарівці, Їжівці, Чудей, Великий Кучурів, Верхні та Нижні Петрівці, Красноільськ, Костинці, Михальча та Кам'яна. У Сторожині у нас найбільша об'єднана територіальна громада, там сказали, що однозначно виділятимуть кошти і будуть утримувати місцеву пожежну охорону, що знаходиться у її населених пунктах. Зараз вони налагоджують співпрацю із Польщею,

тому, можливо, їм ще додатково буде надходити техніка як гуманітарна допомога, щоб укомплектувати пожежні підрозділи. Окрім того, планується створення шістнадцятої МПО в селі Стара Красношора, яка теж буде на обслуговуванні Сторожинецького району.

У Герцаївському районі є 4 МПК, вони всі у бойовому розрахунку: Молниця, Горбово, Цурень, Байраки.

Щодо Кельменецького району, то там на обліку є 6 місцевих пожежних команд: Подвір'ївка, Розсошани, Дністрівка, Ленківці, Новоселиця, Лівинці. У Кельменцях у нас була зустріч з керівництвом району та сільськими головами, оскільки є проблема у тому, що довгий час там ніхто не займався місцевою пожежною охороною, а всі основні завдання були покладені на державну пожежну рятувальну частину, що базується в Кельменцях, і яка здійснювала виїзди у всі населені пункти району. Однак це зовсім різні речі, коли пожежний автомобіль прибуває за 5 хвилин і починає локалізувати пожежу, і коли за півгодини, щоб уже просто зафіксувати факт згарища житлового будинку. Саме тому було прийнято рішення, що в селах Ленківці, Новоселиця та Дністрівка, де за документами були сформовані МПК, але за фактом там немає ні депо, ні автомобілів, будуть ліквідовуватися. Лишаються Подвір'ївка і Розсошани, відновлюватимуть Лівинці. Голова сільської ради сказав, що переговорить з громадами сіл, які обслуговувалися Лівинцями, щоб вони

взяли дольову участь у відновленні. Мають фінансову можливість і готові створити місцеву пожежну команду в Іванівцях. Створюємо МПО у Ворновиці, завдяки їй також перекриваються села, які у нас «випадають».

У Хотинському районі на сьогодні є 5 МПО: Клішківці, Колінківці, Ставчани, Пербиківці, Недобоївці, в бойовому розрахунку – 3. Ставчани ми знімаємо з бойового розрахунку, оскільки там об'єдналась громада і вони своїми силами перебивають населені пункти. Додатково вони виділяють кошти на укомплектованість і збільшення боєздатності за рахунок кількості особового складу. Окрім того, відновлюється місцева пожежна охорона у Перебиківцях, планують створити МПК у Рукшині.

В Путильському районі в бойовому розрахунку Селятин, Довгопілля та Розтоки. Заплановано створити пожежну команду в Усть-Путилі, але на сьогодні голова ОТГ ігнорує виконання цього розпорядження, хоча кошти виділялися.

У Вижницькому районі 8 місцевих пожежних команд, з них 5 в бойовому розрахунку: Долишній Шепіт, Іспас, Лукавці, смт Берегомет та Мигове. Потребують відновлення МПК в Банилові, Мілієвому, лісопожежна станція в Берегометі, додатково створюють місцеву пожежну охорону в селі Замостя.

У Заставнівському районі є проблема і з об'єднанням громад, і з місцевою пожежною охороною. На обліку у них знаходиться 7 МПК: Кострижівка, Шубранець, Брідок, Хрещатик, Репужинці, Веренчанка, Ржавенці, і тільки 2 з них – Кострижівка і Ржавинці – в бойовому розрахунку. Проблема досить серйозна, тому що район розкиданий. Відповідно, із Заставни складно їхати у віддалені села, збільшується час прибуття. Шубранець, Брідок, Хрещатик і Репужинці потребують відновлення. Знято з бойового розрахунку Веренчанку, де МПК було створено на приватному підприємстві, яке через низку обставин закрилося.

У Кіцманському районі маємо 12 МПК, всі вони у бойовому розрахунку, всі функціонують. Це Неполоківці, Лужани, Брусниця, Южинць, ПСО Оршівці ТОВ «АФ Оршівська», Стрілецький кут, Берегомет, Нижні Станівці, Неполоковецький КХП, МПК Верхні Станівці,

Іванківці та Драченці. Думаю, навіть після об'єднання громади не втратять цю кількість.

У Сокирянському районі на сьогодні діє 7 МПО: Сербичани, Ломачинці, Романківці, Селище, Гвіздівці, Вашківці (лісопункт) та Романківці (ТОВ «Сварог»). Планується додатково створення місцевої пожежної команди в селі Михалкове.

11 пожежних команд є у Новоселицькому районі: Котелево, Несвоя, Динівці, Топорівка, Магало, Рідківці, Бояни, Костичани, Мамалига, Подвірне і Тарасівці. Несвою ми знімаємо з обліку, Тарасівці відновлюємо і в Рокитному плануємо створити місцеву пожежну охорону.

«БВ»: Який порядок створення місцевої пожежної охорони?

В.Б.: Насправді це досить просто. Спочатку відбувається громадське обговорення, і якщо громада вважає, що є потреба у створенні пожежної охорони, а також фінансова можливість її утримувати, то на сесії (ОТГ чи сільської ради) депутати приймають відповідне рішення та затверджують положення про створення МПК.

Якщо є положення, вже можна відкривати додатково рахунок, закладати в кошторис зарплатню, паливо-мастильні матеріали. Окрім того, громади, що об'єднуються, мають можливість отримати фінансування за рахунок Державного фонду регіонального розвитку. Для цього розробляється інвестиційний проект, у кошторис якого закладають закупівлю техніки, додатково робиться проект і кошторис на будівництво пожежного депо в населеному пункті. Цей інвестиційний проект подається в обласне управління регіонального розвитку, а звідти, якщо немає зауважень – у Мінрегіонбуд, де відбувається розгляд. Якщо цей проект проходить за конкурсом і виграє, держава, відповідно, виділяє кошти за умови співфінансування з боку органу місцевого самоврядування. Таким чином ми можемо додатково створювати місцеву пожежну охорону або навіть проводити модернізацію наявної.

Насправді роль місцевих пожежних команд дуже важлива. Регламентований час прибуття пожежної машини на об'єкт – 10 хвилин для міста і 20 хвилин для району, і є так звана зона

обслуговування пожежних підрозділів. Я пояснював громадам, що вони можуть не створювати пожежну охорону, можуть ліквідувати ту, що є, але щоб потім не виникали проблем, коли раптом станеться пожежа, а машина із районного центру їхатиме півгодини. Тому, на мій погляд, простіше об'єднатися п'ятьом селам і кожен рік виділяти по 10-15 тисяч на паливно-мастильні матеріали і утримувати в себе одну пожежну команду.

«Б.В.»: Яким чином здійснюється координація тих МПО, які функціонують в об'єднаних громадах?

В.Б.: Підпорядкування здійснюється в оперативному порядку. Для прикладу, схема роботи наступна: є декілька сіл, які об'єднані в громаду, у цій громаді створена пожежна охорона, є зв'язок. Якщо проводилися якісь інформаційні заходи і люди знають номер телефону, вони можуть телефонувати відразу туди. Водночас у райцентрі працює лінія 101, яка поширюється тільки на адміністративний район, тобто якщо ви, умовно кажучи, перебуваєте в Мамаївцях і набираєте 101, то потрапите не в Чернівці, а в кіцманську пожежну охорону.

Таким чином, якщо у населеному пункті виникла пожежа, хтось з населення телефонує за номером 101 і потрапляє у нашу державну пожежну рятувальну частину. Відповідно, ми приймаємо це повідомлення, від нас виїжджає пожежний автомобіль. Паралельно диспетчер, маючи дані про те, які місцеві пожежні команди перебувають в бойовому розрахунку, телефонує водієві з найближчої до місця пожежі МПК. Вони виїжджають, подають перші стволи, ми доїжджаємо і повністю проводимо гасіння.

Тобто місцеві пожежні команди є для нас основною допомогою. Ми проводимо навчання – у нас є навчальний пункт в аварійно-рятувальному загоні, можемо здійснити їх бойову перевірку: приїхати, зробити навчальний збір, виїзд техніки за сигналом, перевірити боєздатність. Але балансоутримувачем МПК при цьому є орган місцевого самоврядування.

Водночас, на сьогодні йде мова про передачу державного майна в комунальну власність. У населених пунктах, на території яких відсутні

стратегічні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки, буде розроблятися проект про передачу наших пожежних частин у комунальну власність об'єднаним громадам. Але це поки у перспективі. Наприклад, ми маємо державний пожежно-рятувальний пост в селі Бобівці Сторожинецького району, там є автомобіль і цілодобово чергують водій, командир відділення та пожежний. На сьогодні, відповідно до стратегії, там немає таких об'єктів, щоб ми могли залишити той пост собі. Бобівці входять до Сторожинецької ОТГ, тому треба вести розмову зі Сторожинцем, чи будуть вони готові прийняти цей пост. Процедура передачі-прийняття досить складна, основну роль тут відіграє фінансове питання, адже потрібні кошти на подальше утримання, забезпечення заробітної платні. До того ж, на сьогодні не розроблено самого механізму передачі. Тому зараз це все поки на стадії проекту.

«БВ»: Який має бути подальший розвиток місцевих пожежних команд?

В.Б.: Плануємо запускати волонтерський рух. За зразок беремо Польщу або Литву – у них ця система практично однакова. Є два варіанти функціонування МПО. Перший: в частині нема нікого, за сигналом прибувають водії, виїжджають на місце, а в телефонному режимі починається збір волонтерів, які навчені гасінню пожежі. Хто ближче – той дає підтвердження, що він прибуває, і вже за тим часом фіксується прибуття. Другий варіант: в частині постійно цілодобово чергують водії. За сигналом тривоги вони виїжджають на пожежу, а вже до місця пожежі прибувають волонтери, щоб надати допомогу з ліквідації. Цей варіант поки що підходить нам найбільше, тому що для налагодження системи оповіщення потрібні додаткові фінанси, а громади на сьогодні не мають такої можливості. Коли система вже налагодиться і основні напрямки буде забезпечено, тоді, можливо, будуть удосконалювати і наш. Зараз достатньо того, що чергує водій і є заправлена техніка, яка може за сигналом виїхати на пожежу. Це той мінімальний варіант, який задовольняє і нас, і громаду.

Розмову вела Лілія Халавка

ЛЕОНІД ШВЕЦЬ,

староста села Рашків Рукшинської об'єднаної територіальної громади

ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ СЬОГОДНІ – ПРАЦЮВАТИ НАД НАПОВНЕННЯМ БЮДЖЕТУ

Маю честь представляти, як староста, громаду села Рашків Хотинського району. У 2015 році громада прийняла рішення про об'єднання в Рукшинську ОТГ.

Чому я вирішив стати старостою? Все своє свідоме життя, починаючи зі служби в армії і до сьогодні, я працював з людьми, займаючи різні посади. Зокрема, був головний бухгалтером району, головою к-ту, заступником генерального директора «Хотинсадвинпрому», останні 15 років – начальником управління Пенсійного фонду України в Хотинському районі. І тому, коли були призначені вибори, у мене не виникло сумнівів у тому, що я справлюся з цією роботою і ще зможу принести користь для громади. Тим більше, що це нова посада з новими обов'язками, якої за часів незалежності України ще не було, яка виникла в процесі проведення реформи децентралізації влади. Зрештою, мені це було цікаво.

Звичайно, те, що відбувається сьогодні в реформуванні держави, зокрема і в сфері місцевого самоврядування, є важливим і навіть, певною мірою, запізним. Звичайно, не все сьогодні сприймається на місцях як керівниками, так і мешканцями, але з точки зору державницької – це робити необхідно, адже не може і не має бути, на мою думку, сільських рад з населенням 600-1000 жителів. У свій час багато сільських рад було створено при ліквідації КПРС для працевлаштування секретарів парторганізацій, зокрема їх створювали і в нашому районі. Сьогодні значний вплив має також і демографічна ситуація – як в державі, так і в селах.

Населення Рашкова складає 1045 осіб. На

території села розташована загальноосвітня школа I-II ступенів, амбулаторія загальної практики сімейної медицини, дитячий садок, будинок культури, бібліотека, три магазини. Є релігійна громада православної церкви московського патріархату. Зареєстровано двадцять шість фізичних осіб-підприємців.

В селах сьогодні надзвичайно багато проблем. Починаючи від доріг, які перебувають у вкрай запущеному стані, і закінчуючи кладовищами, тому визначити якісь пріоритети неможливо. Всі питання є пріоритетними, однак можливості для їх вирішення досить обмежені, адже все впирається в кошти. Тому основне завдання сьогодні – це наповнення бюджету, а для цього необхідно працювати над створенням робочих місць, проведенням інвентаризації земель тощо. Головною проблемою на селі сьогодні є саме відсутність робочих місць. Звідси випливають і проблеми з відтоком молоді з сіл, а це тягне за собою загрозу закриття шкіл, інших об'єктів інфраструктури, а в кінцевому результаті – вимирання села. В громаді, яку я представляю, із 1045 жителів майже половина похилого віку. У школі із двох сіл Рашків і Гордівці навчається тільки 80 дітей. У дитсадку – 15 дітей.

Звичайно, на даному етапі користь від об'єднання нашого села надзвичайна. За 2016 рік за кошти на розвиток інфраструктури проведено заміну вікон в школі, капітальний ремонт і газифікацію амбулаторії, водопровід до школи. Багато роботи зроблено і місцевими жителями щодо благоустрою села. Люди починають розуміти, що якщо самі не зробимо, то ніхто нам не допоможе і ніхто за нас робити не буде.

КАДРОВІ ПИТАННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАДАХ: ЯКИХ ФАХІВЦІВ ПОТРЕБУЮТЬ ОТГ?

Об'єднані територіальні громади, отримавши низку нових повноважень, почали закладати перші підвалини в освіті, медицині, соціальному захисті, інфраструктурі та інших напрямках. Водночас, вони відчули потребу у багатьох фахівцях: юристах, економістах, фінансистах, проектних менеджерах, спеціалістах із земельних питань тощо. Допомогти у вирішенні цього питання поставили за мету організатори «Ярмарки вакансій для ОТГ» – Асоціація міст України (проект «ПУЛЬС») спільно з Чернівецьким національним університетом ім. Ю.Федьковича.

Захід, що відбувся 20 квітня у приміщенні Блакитної зали університету, об'єднав представників об'єднаних громад, викладачів, студентів та випускників вищих навчальних закладів міста. Участь в «Ярмарці вакансій» взяли також представники USAID, Асоціації міст України та Чернівецької обласної державної адміністрації, які поінформували присутніх про мету, завдання та процес впровадження реформи місцевого самоврядування. Голови об'єднаних територіальних громад розповіли учасникам про вакансії, які на сьогодні є незаповненими, основні вимоги до претендентів на зайняття посад, а також умови, які вони готові запропонувати фахівцям.

Григорій Ванзурак, голова Глибоцької ОТГ: Якщо раніше обговорювалося питання децентралізації, то хтось вірив, хтось не вірив у те, що вона відбудеться в Україні. Сьогодні дискусія відбувається в напрямку «як децентралізувати?», і це набагато кращий рівень. Мова ведеться про те, що потрібно зробити для об'єднання ОТГ, для того щоб в Україні завершилася реформа місцевого самоврядування і щоб якість органів місцевої влади набула, все ж таки, того європейського характеру.

Хотів би наголосити на викликах, з якими зіткнулися ОТГ за ці три роки. Перш за все, є проблема наближення послуг до кінцевого споживача. Йдеться, зокрема, про адміністративні послуги, які надає та чи інша об'єднана громада. Тепер у кожній громаді виникає потреба створити центр надання адміністративних послуг. А спеціалістів, які у ньому працюватимуть, на жаль, бракує. І якщо минулого року ми мали тільки 10 ОТГ на Буковині, то зараз їх 18, і ця кількість буде зростати. Підписання закону про надання сільським радам об'єднуватися не в межах

району говорить про те, що найближчим часом у нас на теренах області виникне ще низка ОТГ.

Суть реформ, які відбуваються – змінити якість надання послуг і наблизити їх до населення, а це можливо лише у тому випадку, якщо будуть підготовлені відповідні фахівці. Наведу приклад. Об'єдналися дві громади, які повірили реформі. В межах цієї громади було оголошено вибори. Була шалена конкуренція, і завдяки їй з 87 кандидатів було обрано 26 віком від 25 до 50 років. Середній вік депутата нашої громади складає 30-45 років. Тобто населення, сприймаючи процес реформи, обрало молодих. Сьогодні в ОТГ переважна більшість молодих депутатів, які приймають рішення і, водночас, самі також вчать, вивчають закони.

Наступним кроком громади має стати формування спеціалістів. Дуже важливо, щоб вони були з новим мисленням, підготовленими до цієї реформи. Важко переконати фахівця, якщо він не вірить у реформу і думає, що це тимчасове явище, і в результаті все залишиться так як було.

ОТГ сьогодні шукають, запрошують для своїх команд висококласних, кваліфікованих фахівців. Наприклад, в Україні є прецеденти, коли спеціально для сімейних лікарів призначають подвійну заробітну плату, дають житло. Найближчим часом таке відбудеться у кожній об'єднаній громаді.

Закликаю всіх студентів, всіх викладачів тісно співпрацювати з об'єднаними територіальними громадами, реформувати систему розвитку місцевого самоврядування. Я впевнений, що тільки завдяки цьому ми змінимо ситуацію в Україні.

Василь Равлик, голова Сокирянської міської ОТГ: Такі заходи вкрай необхідні, адже дискусія назріла, і користь однозначно буде для всіх нас. У 2014 році стартувала реформа місцевого самоврядування і Сокирянська громада в числі перших десяти на Буковині включилася у цей процес. У перспективі ми очікуємо приєднання ще 6 сільських рад, які налічують 8 сіл. І звичайно, отримавши нові повноваження, нові функції, нові ресурси для виконання повноважень, відразу виникла потреба у забезпеченні кадрами органів місцевого самоврядування. Для порівняння, до об'єднання Сокирянська міська рада налічувала у своєму складі 12 працівників. Зараз, після об'єднання, ми створили 10 відділів. Окрім того, організовано центр надання адміністративних послуг і дві служби: інфекційну службу та архітектурно-будівельну інспекцію. Звичайно, що від якості роботи кожного фахівця залежить рівень життя населення і ефективність виконання повноважень органами місцевого самоврядування. У цих десяти відділах на сьогодні вже є вісім вакансій, які необхідно заповнити. У нас зараз гостра проблема через нестачу спеціалістів будівельної галузі. Люди, які працюватимуть в архітектурно-будівельній інспекції, відповідно до вимог повинні мати вищу будівельну освіту. Щоб якось «вгамувати» цей кадровий голод, залучаємо до роботи колишніх працівників органів місцевого самоврядування, які вийшли на пенсію.

Вважаю, що такий захід дасть можливість студентам отримати інформацію про можливість роботи в органах місцевого самоврядування, а нам в подальшому вирішити кадрові питання. Ми вкрай зацікавлені в тому, щоб у нас працювали саме молоді люди, адже вони по-іншому сприймають реалії, які існують, вони по-іншому бачать своє завдання, по-іншому, більш творчо підходять до вирішення проблем. На сьогодні досить складно працювати з людьми, які перебували в органах виконавчої влади і місцевого самоврядування за часів Радянського Союзу – вони мають досвід, але їх необхідно перебудувати. Саме молодим фахівцям потрібно працювати в органах місцевого самоврядування, втілювати в життя ідеї і бачити результат своєї праці. Ми, у свою чергу, намагаємося стимулювати наших працівників фінансово.

Микола Карлійчук, голова Сторожинецької міської ОТГ: Відчуваємо, що потрібні молоді люди і нові знання. Сьогодні фахівець повинен повинна знати дві-три іноземні мови, міжнародне право, економіку, юристи мають знати земельне законодавство, адже потрібно вирішувати багато земельних питань, представляти інтереси громади в різних інстанціях, судах. Наша молодь може довести, що вона талановита, що у неї є знання і бажання робити нашу країну кращою. Сьогодні необхідно створювати інвестиційні програми, захищати їх, і ми сподіваємося, що молоді люди будуть більш наполегливі у досягненні позитивного результату. В нашій громаді є перспективи, сьогодні в штаті працює багато молодих людей. Поряд з тим, щоб забезпечити подальший розвиток і зробити територію інвестиційно привабливою, нам потрібні фахівці із планування території, стратегії розвитку, ландшафтного дизайну. Ми бачили, як гарно і затишно за кордоном – у нас може бути не гірше.

Ми готові підтримувати всіх молодих людей, які до нас звертатимуться. Патріотизм потрібно показувати ділом: що ви господарі на своїй території, не збираєтеся кудись

виїжджати, а працюєте на державу. Тоді будуть інвестиції, будуть робочі місця.

Микола Перч, голова Вашківецької міської ОТГ: Як на мене, основною причиною цього «кадрового голоду» є фінансове забезпечення, тому що будь-який спеціаліст, а тим більше хороший спеціаліст, потребує належного фінансування. Це абсурд, коли фахівець отримує на рівні технічного працівника. Сьогодні навіть у нас у громадах, за наявності коштів, ми не можемо надати достойну заробітну плату тій чи іншій особі. Доводиться давати 200-300% преміальних.

Підтримую ідею щодо практики студентів в ОТГ, ми будемо сприяти тому, щоб людина на практиці повноцінно отримала те, що потребує. Що стосується фахівців, то Вашківецька громада тільки об'єдналася, ми затвердили на сесії свій штатний розпис, але залучаємо спеціалістів поступово, за потребою, з відкриттям тих чи інших відділень. Звичайно, раді молодим фахівцям. Своїх молодих людей віддали на навчання, зокрема бухгалтерів, які обслуговують освіту. Дійсно є потреба в економістах, у фінансистах, у проєктних менеджерах зі знанням мов, і якщо в містах, можливо, нема таких проблем, то в селах, в ОТГ брак спеціалістів відчувається.

Олексій Чепіль, голова Вижницької міської ОТГ: Всі говорять про кадровий голод, однак у нас такої проблеми немає. Турбує більше якість кадрів. Сьогодні дійсно потрібні відповідальні, чесні, порядні працівники, які мають свою ідею, свою думку. Ми проводимо конкурси на проведення відбору службовців, закликаємо молодь брати участь. Сьогодні у нас у громаді не дуже великий штат, але близько 40% людей, які працюють – до 30 років. Вкрай необхідний закон про службу в органах місцевого самоврядування, щоб врегулювати низку питань.

Христина Марчук, начальник відділу з питань містобудівного кадастру регіонального розвитку управління регіонального розвитку

ку, містобудування та архітектури обласної державної адміністрації:

Ми всі розуміємо, що наявність інтелектуального кадрового потенціалу – це є одна з головних умов успішного функціонування об'єднаної громади. Якщо ми можемо приблизно підрахувати фінансову спроможність, інфраструктурні можливості майбутньої громади, то підрахувати її кадровий потенціал дуже складно. Утворивши перші об'єднані громади ми побачили, що головна проблема – це кадровий голод, особливо в сільських об'єднаних громадах, тому що ОТГ прирівнюється до міста обласного значення.

Освіта, охорона здоров'я, сфера надання соціальних та адміністративних послуг – це великі об'ємні галузі, якими раніше займалися органи виконавчої влади на рівні районних адміністрацій. Зараз це передалось об'єднані громади, в тому числі і сільські. Зрозуміло, що вони відчули потребу у фахівцях. Тому питання кадрового охоплення, питання формування інтелектуального потенціалу дуже доречне. Такі заходи як ярмарки вакансій стають платформою для зустрічей і спілкування між студентами – претендентами на здобуття посад в ОТГ, та керівників об'єднаних громад, які повинні проводити відкриті і прозорі конкурси та вибирати кращих з кращих.

Віталій Кіндзерський, голова профспілкового комітету студентів ЧНУ: Сучасне освітнє поле є дуже динамічним і за останні три-чотири роки в студентів дуже серйозно змінилося світосприйняття. Вони дещо по-іншому дивляться на питання працевлаштування, питання оплати праці, і як на мене, це потрібно враховувати роботодавцям під час пошуку собі працівників. Студенти дуже багато часу приділяють самоосвіті, вони намагаються вчитися поза межами навчального закладу, і це дуже великий позитив. Роботу для себе вони шукають ще на третьому-четвертому курсі. Це питання можна розглядати під різним кутом: одного боку, у студентів складніше матеріальне становище, з іншого – вони намагаються вже зі студентських лав отримати досвід роботи

досвід співпраці із роботодавцем. Чернівецький національний університет, як і більшість навчальних закладів, дуже активно намагається працювати в напрямку не тільки надання освітніх послуг, а й допомоги студентам у працевлаштуванні, звернути їх увагу на певні напрямки, сприяти формуванню у них якостей, які допоможуть у пошуку оптимального робочого місця. Проводяться буковинські ярмарки вакансій ЧНУ, з кожним роком цей захід стає більш самодостатнім.

Щодо змін у студентському середовищі, то сьогодні молоді люди амбітні, вони мають бажання проявляти себе швидше, чекають швидшого кар'єрного росту. Більшість з них, проте, розуміють, що неможливо все і одразу, тому наше завдання як освітньої установи допомогти студентам знайти той напрямок, працевлаштуватися і забезпечувати своє майбутнє.

Євген Прокопець, експерт з фінансів Регіонального офісу з питань впровадження реформ у сфері місцевого самоврядування, децентралізації повноважень органів виконавчої влади:

До реформи у нас практично 90% бюджетів сільських і селищних рад були дотаційні. Зараз ОТГ повинні думати, де заробляти гроші. Шукати їх, починаючи з реєстру земельних ресурсів, юридичних та фізичних осіб-підприємців. Основним джерелом доходів є місцеві податки. Фінансист повинен думати і готувати розміри ставок, які затверджує рада

ОТГ. Громади, які тільки утворилися, ще не володіють таким ресурсом, щоб повністю забезпечити своїх працівників необхідними коштами, але громади, які вже проіснували більше року, знаходять ці шляхи. Сьогодні дійсно за рахунок премії можна регулювати зарплату працівника, але цей працівник повинен дійсно цю зарплатню заробляти, а не отримувати.

Тарас Халавка, експерт з комунікацій Регіонального офісу з питань впровадження реформ у сфері місцевого самоврядування, децентралізації повноважень органів виконавчої влади:

Щоб вирішувати кадрові питання, сформуємо максимально повну базу даних вакансій ОТГ. Для цього направимо запити, кого, власне, треба об'єднаним громадам, і передамо цю інформацію тим, хто готує спеціалістів. Окрім того, об'єднані громади – це не тільки місце, де можна влаштувати студентів, це також місце цікавої практики для студентів, місце, де можна писати наукові дослідження.

Цю базу вакансій ми зробимо публічною, щоб працювати із зацікавленими у цій сфері. Було б добре, якби всі голови на сайтах своїх громад запровадили рубрику, де кожен мешканець міг би дізнатися про вакансії. Ну і потрібно пропагувати через засоби масової інформації ідею працевлаштування в об'єднаних територіальних громадах, зацікавлювати людей.

Фото із сайту: <http://acc.cv.ua/chernivtsi/21467-kadrovij-golod-v-otg-studentiv-zaprosuyut-na-robotu-v-ob-ednani-gromadi>

МИКОЛА ФЕДУРУК,

народний депутат України

ПРО ЗАКОНОДАВЧУ ДІЯЛЬНІСТЬ З ПИТАНЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Новели законодавства з питань децентралізації влади та особливості їх реалізації в Чернівецькій області розглянули 12 травня під час засідання регіональної платформи розвитку місцевого самоврядування. Захід відбувся в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні», який реалізує Асоціація міст України за підтримки USAID. У засіданні взяли участь представники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, голови об'єднаних громад, громадські діячі. Темою для розгляду стали законопроекти, які вже прийняті, а також законодавчі ініціативи, які ще знаходяться на розгляді у Верховній Раді або мають бути ініційованими. Зокрема, більш детально про це розповів один з учасників заходу – народний депутат України Микола Федорук.

М.Ф.: Хочу підкреслити, що питання децентралізації, питання розвитку об'єднаних територіальних громад на сьогодні знаходиться в центрі уваги Верховної Ради, зокрема нашого комітету з питань державного будівництва, регіональної політики і місцевого самоврядування. Я не помилюся, якщо скажу, що і Уряд, і Верховна Рада вважають цю реформу однією з найуспішніших. Результати, яких досягають об'єднані територіальні громади, незважаючи на всі труднощі і недоліки, підтверджують, що вибраний курс на підвищення ролі органів місцевого самоврядування, місцевих рад правильний.

Сьогодні все робиться все для того, щоб місцеве самоврядування було суттєвою інституцією, яка серйозно і наочно демонструє ті позитивні зміни, які відбуваються в нашій державі. Раніше з боку представників ОТГ було багато питань, пов'язаних із законопроектом №4772, який би дозволяв проводити дооб'єднання громад. На сьогодні він прийнятий, і якщо об'єднана територіальна гро-

мада вже створена, то населені пункти, які знаходяться поруч, можуть проходити процес дооб'єднання без проведення додаткових виборів. Не потрібно переобирати і керівників ОТГ та депутатів. Це, знову ж таки, стимул для того, щоб ця реформа продовжувалась.

Прийнятий Верховною Радою та підписаний Президентом України також і закон про об'єднання громад, які знаходяться на суміжних територіях різних районів. Це дає змогу коригувати перспективні плани обласними радами і проводити подальшу роботу з об'єднання.

За участю експертів, представників районних державних адміністрацій і районних рад ми будемо розглядати підходи до закону про зміни меж районів у нашій державі. Звичайно, найкраще, якби у нас був закон про адміністративно-територіальний устрій. Але він поки що не розроблений, хоча над ним працюють фахівці. Потрібні зміни до Конституції.

Що стосується цього законопроекту, то він передбачає такий підхід: якщо, наприклад,

більша половина населених пунктів створили об'єднані територіальні громади, то можна проводити об'єднання декількох районів між собою.

Знову ж таки, це варіант без проведення виборів: депутати районної ради продовжують виконувати свої функції до наступних чергових виборів, а голова районної ради стає заступником голови районної ради того району, який є основним. Це поки що загальний, можна сказати, пробний варіант, який буде розглядатися. Сьогодні в державі є чотири чи п'ять районів, де повністю створено об'єднані територіальні громади і районні ради, скажімо так, там не потрібні. В Тернопільській області є район, де районна рада керує одним селом. В Дніпропетровській, Житомирській областях є райони, де районні ради не мають ніяких функцій, а на те, щоб припинити їх існування, немає законних підстав. Тому на сьогодні ми над цим теж працюємо.

Також член нашого комітету Любомир Зубач розробив законопроект про конгломерації, згідно з яким планується виписати можливість приєднання і об'єднання до таких великих міст-мільйонників як Львів, Одеса, Київ та створення ОТГ. Над цим також працює наш комітет. Двадцять дев'ятого травня в Кам'янці-Подільському, а тридцятього – в Чернівцях наш комітет за участю представників Ради Європи також буде проводити круглий стіл, на якому розглядатимуться питання, пов'язані з децентралізацією і створенням ОТГ. Ми говорили попередньо про те, щоб відвідати об'єднані громади і подивитися, як закони реалізуються на практиці.

Питання, пов'язані з реформою і децентралізацією, дають свій результат, не дивлячись на всі виклики. Статика за чотири місяці показує, що перевиконання місцевих бюджетів є суттєвим. Якщо є недоліки, потрібно давати пропозиції, і ми готові внести зміни в законодавство. Але цей стратегічний курс абсолютно правильний.

На мою думку погано, що Чернівецька міська рада не дала згоду про об'єднання

із Чорнівською сільською громадою. У законопроекті буде передбачено серйозні санкції до тих громад, які відмовлятимуть у приєднанні. Не відкрию великого секрету, коли скажу, що, можливо, ще рік, і процес добровільного об'єднання громад закінчиться, тобто воно триватиме, але вже без слова «добровільне». Тому є поки час приєднатися, це треба робити.

Учасники круглого столу поставили також народному депутату низку запитань:

Яка доля Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування»?

М.Ф.: Я скажу свою точку зору. Перше зауваження Президента стосувалося оплати праці, яка має бути прив'язана не до мінімальної заробітної платні, а до прожиткового мінімуму, і ми, депутати, комітет, з цим погоджуємося. Друге зауваження про те, що заступників потрібно обирати на конкурсних засадах. Я і багато моїх колег це зауваження ми не підтримуємо, адже це означає, що міський голова, голова ОТГ, селищний голова не зможуть обрати собі заступників – вони отримають тих, хто проходить. Попереду у нас два пленарних тижні, я думаю, що ми будемо розглядати ці зауваження Президента.

Яка ситуація із законопроектом щодо передавання земель за межами населених пунктів?

М.Ф.: Законопроект знаходиться на розгляді. Комітет підготував його до другого читання, там близько 900 поправок. Однак єдності в парламенті щодо цього закону немає. Наскільки мені відомо, Держгеокадастр не хоче віддавати повноваження органам місцевого самоврядування. Знову ж таки, і це моя точка зору, але якщо місцеві громади такі повноваження отримають, буде небезпека «дерібану» землі, тому у цьому питанні має бути зважений підхід. Добре, якщо депутатський корпус свідомий і дбає не тільки про себе, а й про майбутні покоління. Не випадково австрійці, коли будували Чернівці, залишали між будинками порожні простори, залишаючи це для майбутнього. Тобто вони думали наперед, і нам так само треба думати, а не

просто взяти і роздати всю землю, адже потім, можливо, потрібно буде будувати якийсь об'єкт, дорогу тощо. Тому підхід по законопроекті 4355 має бути зважений. Знову ж таки, це моя точка зору, і вона не обов'язково буде співпадати з точкою зору фракції чи депутатів Верховної Ради. Я за те, щоб забрати це в Держгеокадастру, але, водночас, застерігаю від іншої крайності.

Як бути з райдержадміністраціями, які перешкоджають?

М.Ф.: Децентралізація – це лінія Уряду і Президента. Громади мають іти своїм шляхом і об'єднуватися. Треба приймати закон, зміни до Конституції, вводити префектів. Водночас, припиняти діяльність районних рад. І я вже зазначав, що в проекті закону передбачено дати їм можливість допрацювати до чергових виборів. Тому вони є противниками. Є противниками і сільські голови, яким нічого не

треба і яких все влаштовує. Я раджу формувати депутатські запити і якщо виникають перешкоджання з боку районної адміністрації, виносити це питання на сесію обласної ради, або навіть на Верховну Раду. З цим треба боротися.

Що робити, коли є розбіжності між Перспективним планом та бажанням мешканців населених пунктів?

М.Ф.: Давайте письмове звернення, я підніматиму це питання. Водночас, звертаю увагу на те, що треба створювати спроможні громади, тому що через деякий час, якщо у них не буде економічного розвитку, то буде дискредитована сама ідея об'єднання. Потрібно працювати з маленькими селами, щоб приєднувались. Є ситуації, коли треба об'єднати населені пункти з різних областей. Це буде наступний крок, треба подавати пропозиції.

Об'єднані громади Чернівецької області отримають цьогоріч майже 62 млн.грн. інфраструктурної субвенції

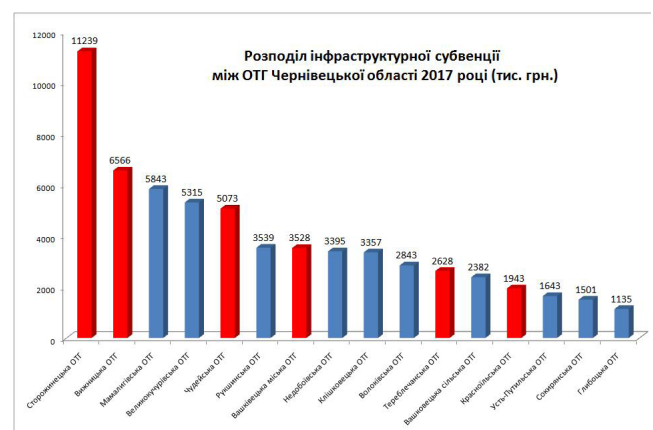
Уряд затвердив постанову про розподіл інфраструктурної субвенції між об'єднаними громадами у 2017 році. 16 ОТГ Чернівецької області отримають 61,9 млн.грн., з них 20,6 млн. – із загального фонду, а 41,3 млн. – із спеціального. Розмір субвенції визначався площею громади та кількістю її сільського населення. Найбільше отримають Сторожинецька територіальна громада – 11,2 млн.грн. та Вижницька громада – 6,6 млн. грн., найменше Сокирянська та Глибоцька ОТГ (детальна інформація на графіку).

Кошти субвенції можуть спрямовуватися на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг місцевого значення у населених пунктах, а також інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах). Серед умов надання субвенції з'явилася важлива новація – щодо врахування потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення під час розроблення проектної документації. Цей

підхід визначається принциповою позицією Асоціації міст щодо практичної реалізації в Україні принципів Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

Довідково: Перші 10 об'єднаних громад отримали у 2016 році – 45,5 млн.грн. Основними напрямками видатків минулого року за кошти інфраструктурної субвенції були ремонт об'єктів освіти, охорони здоров'я, культури та оновлення доріг.

Прес-служба Офісу реформу Чернівецькому РВАМУ

ПРЕДСТАВНИКИ ЄС ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВІДКРИТТІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ВІДОКРЕМЛЕНОГО ПІДРОЗДІЛУ УСТАНОВИ «ЦЕНТР РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

9 червня відбулося урочисте відкриття офісу Чернівецького відокремленого підрозділу установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», що на вулиці Університетській, 20. Створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Участь у офіційному відкритті Чернівецького ЦРМС взяли Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Ян Пекло, представник Групи підтримки України (Європейська комісія) Бенедикт Херрманн, керівник відділу розбудови

спроможності Програми «U-LEAD з Європою» Фолькер Штампе та Генеральний консул Румунії в місті Чернівці Елеонора Молдован.

Директор Чернівецького відокремленого підрозділу ЦРМС Тетяна Татарчук поінформувала учасників про стан об'єднання громад на території Чернівецької області. Так, на сьогодні створено 18 ОТГ, в яких відбулися перші вибори голів та депутатів місцевих рад. Чернівецька область займає третє місце за щільністю населення, разом з тим – це найменша область в Україні, тому громади мають відповідні характеристики. За площею територій вони займають в середньому до ста квадратних кілометрів. Найменша громада – Вашковецька Сокирянського району, площа якої 58,7 кв. км, найбільша – Сторожинецька, що займає територію близько 422 кв. км., решта громад приблизно однакові.

Загалом до 18 ОТГ увійшло 62 територіальні громади. За кількістю людей це склало 23% від загальної чисельності населення. В середньому у громадах проживає близько 10 тис. мешканців. Найменша громада – Усть-Путильська, яка нараховує 2350 мешканців, найбільша – Сторожинецька, де налічується майже 35 тисяч мешканців.

Окрім того, що ці громади працюють з державною підтримкою, в минулому році вони показали також певні результати щодо співпраці з міжнародними та національними партнерами. Так, зокрема Великокучурівська громада стала активним учасником проекту GIZ «Реформа децентралізації на Сході України». За підтримки цієї організації в області було реалізовано 12 проектів в межах конкурсу щодо надання послуг, орієнтованих на громадян. Загальна сума цього конкурсу складала півтора мільйони гривень. В середньому вартість проектів складала близько 140 тис грн., у переважній більшості вони уже завершені. Також в минулому році реалізовано проект за підтримки ЄС та ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»: в Усть-Путильській ОТГ було проведено роботи в позашкільному навчальному закладі. Окрім того, Мамалигівська ОТГ реалізовувала проект за підтримки Агенції міжнародного розвитку Сполучених Штатів Америки (USAID). За підрахунками, в економіку ОТГ зайшло загалом понад 5 млн грн. за рахунок саме зовнішньої допомоги.

Про речі, які будуть найбільш корисними в наших умовах і про помилки, яких слід уникати, розповів Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Ян Пекло.

За словами Яна Пекло, доволі складно сказати, що саме з польського досвіду стане в нагоді українським громадам, адже польська реформа самоврядування і об'єднання громад відбувалася інакше. Її розпочали відразу, тоді люди мали бажання відійти від комуністичної системи і у них був ентузіазм будувати нову державу. В українців такого ентузіазму немає, адже з часу проголошення незалежності України минуло вже 25 років. Поряд з тим, Україна є країною культурно, релігійно, етнічно zdecentralizovanoю, це може стати потенціалом, щоб провести процес безболісно.

Розглядаючи питання спроможності громад, представник Групи підтримки України (Європейська комісія) Бенедикт Херрманн зауважив, що громади мають набагато більший потенціал, ніж вони собі уявляють, і для подальшого розвитку потрібно чітко знати про ці можливості.

Насамперед мова йде про місцеві податки, адже економічну калькуляцію можна зробити лише тоді, коли знаєш, які прибутки є на місці і чого хоче громада. Необхідно добре подумати, де можна збільшити дохід і що для цього потрібно зробити. Як показує досвід європейських країн, для того, щоб люди чесно сплачували податки, потрібно насамперед, покращити якість комунальних послуг гро-

мадянам. Тоді вони будуть бачити, для чого потрібно платити податки. Також Бенедикт Херрманн додав, що в Україні сьогодні позитивом є те, що громади не настільки великі,

як, для прикладу, у Східній Німеччині, де вони нараховують по 30-50 тисяч мешканців і мають величезні площі на 400 квадратних кілометрів. Навіть беручи до уваги німецьку інфраструктуру, до центру громади, щоб зустрітися із представником місцевої влади, доводиться їхати годину. Тому такою громада теж не повинна бути. Громада – коли ти зустрічаєш представника влади, умовно кажучи, на вулиці, на ринку – тільки тоді є обмін інформацією, який формує дух громади, і працює соціальний контроль, зауважив Бенедикт Херрманн.

Досвідом процесу децентралізації в Румунії поділилася Генеральний консул Румунії в місті Чернівці Елеонора Молдован.

Децентралізації в Румунії, за її словами – це доволі важкий процес, який розпочався ще у 1989 році і триває досі.

Спочатку були прийняті закони, внесені зміни до Конституції, уряд прийняв загальну стратегію і надавав все більше можливостей кожній громаді, щоб зробити публічні послуги ближчими до громадян. «Держава подана на центральному рівні і виконує функції прийняття законодавства, функції перевірки і контролю. А все решта – імплементація і впровадження – залишається в компетенції місцевих громад. Кожне міністерство отримало доручення всі послуги, які надавалися на національному і центральному рівні, ще більше віддавати до громади. Це лице хорошого менеджменту. Ще одна політика, яка іде з поряд з децентралізацією і почала впроваджуватися з 1998 року – регіоналізація. В Румунії створено 8 регіонів економічного розвитку. Ці регіони підпорядковані Міністерству регіонального розвитку і вони мають можливості впроваджувати величезні інфраструктурні проекти, беручи до уваги історичні, культурні, національні і етнічні особливості та специфіку. І на сьогодні у цьому розвитку вже досягнуто великого успіху.

За словами Елеонори Молдован, результати впровадження декількох десятків трансграничних проектів на Буковині показує те, робота ведеться у правильному напрямку, і її потрібно розширювати. «Я пропагую, і не тільки як дипломат, щоб було якомога більше партнерства, підписаних угод, проектів з хорошими ідеями, як б подавалися у різні міжнародні, трансграничні програми». Фінансова децентралізація, додала Посол, має своє значення, однак найважливіше – це моральна і ментальна зміна створення громади.

На кадрових питаннях зупинився керівник відділу розбудови спроможності Програми «U-LEAD з Європою» Фолькер Штампе.

Зокрема, увагу учасників він зосередив на декількох аспектах: орієнтації на потреби, стійкості навчання, а також на установах, які можуть керувати професійним навчанням. Що стосується орієнтації на потреби, то тут, зауважив представник U-LEAD, важливо

у першу чергу визначити, які саме навички потрібні новим громадам для повсякденної роботи, щоб вони могли виконувати свої завдання. Уже виходячи з цього, пропонувати тренінги, інше навчання. Для прикладу, одна з актуальних тем – це фінанси і як з ними впоратися. Поряд з тим, додав Фолькер Штампе, багато хто сьогодні хоче вчитися, але не знає, чого саме він хоче і що йому потрібно. Це є одним з викликів, тому викладачі, тренери повинні вміти визначати такі потреби і відповідно до цього будувати навчання – і U-LEAD готовий в цьому допомогти.

Наступний важливий аспект, за словами керівника відділу розбудови спроможності – це стійкість навчання. Доволі часто людина відвідує якийсь цікавий семінар чи тренінг, однак через деякий час забуває його зміст. Щоб навчання було стійким, пояснив Фолькер Штампе, потрібно, щоб після нього робота продовжувалася, щоб були сформовані групи учасників, які б слідували за змістом навіть після тренінгу, вели обговорення, ставили запитання, ділилися досвідом – як позитивним, так і негативним, контактували з тренером.

Третій аспект – це заклади навчання. Важливо розбудовувати інституції, які б могли допомагати об'єднаним територіальним громадам. До роботи з громадами можуть долучатися також вищі навчальні заклади і надавати свої послуги – це буде гарним прикладом співпраці.

МИКОЛА ЯРМИСТИЙ,

кандидат наук з державного управління, директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій

ПРАКТИКА РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Концептуальні засади реформування системи місцевих органів влади передбачають формування нової управлінської системи відповідно до стандартів Європейського Союзу [3]. Реальний процес реформування місцевих органів влади розпочався з прийняттям законів України «Про державну службу» [5] та «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [6]. Нормативно-правова регламентація державної служби визначила нові тенденції щодо кадрового забезпечення органів виконавчої влади, оцінка яких потребує апробації часом. Подібні зміни очікуються в системі служби в органах місцевого самоврядування (розглядається законопроект «Про службу в органах місцевого самоврядування»). Разом з тим, реформування структурно-функціональної системи місцевих органів державної виконавчої влади за зразком європейської моделі взагалі не спостерігається. Ліквідація місцевих державних адміністрацій та створення префектур концептуально задекларовано, але не запроваджується практично.

Законодавчі ініціативи щодо активізації діяльності органів місцевого самоврядування передбачають надання реальних повноважень та повноцінного фінансування

об'єднаним територіальним громадам. Практика формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) в Україні засвідчує про неоднозначність цього процесу. За останніми даними в державі нараховується 10280 сільських рад (27188 сіл), 784 селищних рад (2250 селищ) та 457 міст. В 50% сільських територіальних громад проживає до тисячі мешканців, а територіальні громади, в яких проживає п'ять тисяч і більше мешканців, складає тільки 1%. Планувалося, що процес об'єднання громад буде мати масштабний характер та відбудеться швидкими темпами. Разом з тим, в Україні станом на березень 2017 року зареєстровано всього 367 об'єднаних територіальних громад що складає 3% від усіх місцевих рад України. Найбільше територіальних громад об'єдналося в Тернопільській (36 ОТГ), Дніпропетровській (34 ОТГ) та Житомирській (32 ОТГ) областях, а найменше в Київській (2 ОТГ), Закарпатській (3 ОТГ) та Луганській (3 ОТГ) областях. Очевидно, що процес об'єднання громад затягується та свідомо гальмується на місцях. Свідоме викривлення інформації щодо змісту та сутності діяльності новостворених об'єднаних територіальних гро

мад зі сторони окремих посадовців (в першу чергу голів сільських рад) не сприяє загальному процесу децентралізації.

Проблема формування нової системи публічного управління полягає у безсистемності та непослідовності проведення реформи місцевих органів влади. Зокрема це пов'язано з низьким рівнем поінформованості населення щодо змісту та сутності реформи, відсутністю інноваційних форм комунікацій та програм поетапного проведення цієї реформи. В цілому затяжний характер та несистемність проведення реформ зумовлені нормативно-правовими, організаційними та інформаційними засадами. Основною умовою успішного реформування системи органів влади є створення цілісного нормативно-правового поля. Як засвідчує практика, для процесу децентралізації та створення ОТГ одного закону про добровільне об'єднання територіальних громад недостатньо. Нормативно-правові засади проведення реформи повинні мати конституційне підґрунтя. На рівні Конституції України потрібно визначити новий адміністративно-територіальний устрій, який би відповідав новим вимогам системи публічного управління. Створені всі передумови для прийняття закону України «Про адміністративно-територіальний устрій» та відповідних супровідних нормативно-правових актів, які би регламентували нову управлінську систему в Україні. Про необхідність модернізувати систему адміністративно-територіального устрою, яка є архаїчною та не відповідає реаліям сучасного суспільно-політичного та економічного життя країни; сучасні аспекти проведення адміністративної реформи звертають увагу науковці в сфері державного управління [1, 4, 7].

Кардинальні зміни в структурно-функціональній системі державного управління на місцевому рівні потребують

розпорядчих документів на рівні Президента України та Кабінету Міністрів України, які б затвердили загальнодержавну програму децентралізації влади та формування європейської моделі організації місцевих органів влади як основи публічного управління [2]. Важливим напрямом реалізації реформ є визначення основних положень інформаційної політики та інформаційного супроводу. Низький рівень поінформованості населення щодо реформування системи органів влади провокує появу низки чуток, що у свою чергу, стає негативним чинником та гальмує процес децентралізації. З іншого боку, інформація, яка подається органами влади, у більшості випадків не орієнтована на «споживача» і не відповідає критеріям доступності та зрозумілості. Для забезпечення розуміння та підтримки широкими верствами населення реформ необхідні інструменти для налагодження якісної комунікації між владою, ЗМІ та громадськістю, а також змістовний та доступний інформаційний простір для чіткого висвітлення процесу, мети та очікуваних результатів реформи.

Недосконалість правового механізму, відсутність чітких організаційних заходів реалізації реформ місцевої влади та інформаційного забезпечення процесу децентралізації перешкоджають модернізації системи органів влади і приводять до дисбалансу публічного управління в Україні. За своїм змістом реформа місцевих органів влади в системі публічного управління потребує комплексу узгоджених заходів, спрямованих на розвиток адміністративного законодавства, поліпшення кадрового, інформаційного забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування. У цьому контексті важливою умовою побудови нової моделі публічного управління є зміна статусу місцевих держадміністрацій з органів загальної компетенції на контрольно-

наглядіві органи та забезпечення розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування на регіональному рівні. Концептуально важливим є визначення напрямів, механізмів і строків проведення реформ, створення сприятливих умов для становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності, максимально широкого залучення населення до

прийняття управлінських рішень та узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Микола Ярмистий,
кандидат наук з державного управління,
директор Чернівецького регіонального центру
перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників
органів державної влади, органів місцевого
самоврядування, державних підприємств, установ
та організацій

Список використаних джерел:

1. Гончарук Н.Т. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан та перспективи / Н. Гончарук. – Режим доступу. - <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/viewFile/19/19>
2. Громадянське суспільство та публічна політика : метод. реком. / авт. кол. : С. О. Телешун, І. В. Рейтерович, Т. Г. Купрій; за заг. ред. С. О. Телешуна, д. політ. н., проф. – К. : НАДУ, 2012. – 56 с.
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. – Розпорядження КМУ від 1 квітня 2014 р. № 333-р. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
4. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с.
5. Про державну службу /Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43). - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад /Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91). - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
7. Серьогін С. Традиції та інновації як складові модернізації державної служби України / С.Серьогін, І.Хожило, О.Антонова. - Режим доступу: www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2011-1/doc/1/05.pdf

ПЕТРО БРИЦЬКИЙ,

доктор історичних наук, професор
Чернівецького національного
університету ім. Юрія Федьковича

УКРАЇНА ТА КРИМ: ЗВ'ЯЗОК В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ (ЧАСТИНА 3)

5. Повернення татар до Криму

У післявоєнний час аж до 1956 р. в СРСР продовжувалося тотальне звинувачення кримськотатарського народу у зрадництві. У цьому неабияку негативну роль відіграли й так звані вчені. Як зазначив член комісії Верховної Ради СРСР з проблеми кримськотатарського народу, голова всесоюзної суспільно-політичної організації «Крим», історик Айдер Куркчі, «теоретичною базою для анти татарської пропаганди стали рішення сумнозвісної виїзної сесії АН СРСР 1952 р. Там було вирішено: трактувати історію кримських татар, як завойовників, некорінного населення Криму, потенційних зрадників у всі часи»¹.

Це підтвердив також член комісії ЦК КПРС з питань правової політики, перший секретар Кримського обкому Компартії України А.Гіренко. Він також звернув увагу на те, що «в об'єктивному висвітленні історії Криму, як і відомої до війни Кримської АРСР, негативну роль відіграло рішення об'єднаної сесії відділення історії і філософії Кримського філіалу АН СРСР від 25 травня 1952 р. Цим рішенням був на довгі роки заданий курс на детатаризацію історії Криму»².

Лише після XX з'їзду КПРС, у квітні 1956 р., було видано таємний Указ Президії Верховної Ради СРСР (який не був опублікований)

про реабілітацію кримських татар. Але «реабілітованим» не дали права (фактично заборонили) повертатися до Криму.

Протягом 1960–1980-х років кримськотатарський народ, спираючись при цьому на підтримку українських дисидентських кіл, вів боротьбу за повернення до Криму.

5 вересня 1967 р., після численних акцій протесту кримських татар, було видано Указ Президії Верховної Ради СРСР №493 «Про громадян татарської національності, які проживали в Криму», за яким формально скасовували всі попередні рішення державних органів у частині, що містили тотальні звинувачення в зраді батьківщини «громадян татарської національності, що проживали в Криму». Але Указ одночасно стверджував, що татари «укорінилися на території Узбецької та інших союзних республік»³. У засобах масової інформації повідомлялося, що Президія Верховної Ради СРСР відновила конституційні права кримських татар. Насправді дійсність цього не підтверджувала. На практиці його виконання не відбувалося, бо це було заблоковано самою Президією Верховної Ради. Безпосередньо після цього Указу Президія видає постанову за № 494 про те, що «... громадяни татарської національності ... і члени їхніх

сімей користуються правом, як усі громадяни СРСР, відповідно до чинного законодавства про працевлаштування і паспортний режим»⁴. Тим самим повернення кримських татар на батьківщину узалежнювали від паспортного режиму, що регулювався численними адміністративними і підзаконними актами.

Цей Указ П.Григоренко назвав «найбрехливішим і найлицемірнішим Указом зі всіх виданих щодо кримських татар»⁵.

Постанова Верховної Ради СРСР №494 заблокувала виконання Указу №493. Постанова передбачала виселення за межі Криму тих, хто не прописаний, що практично мало застосовування лише щодо татар. Коли наприкінці 70-х років посилювався рух кримських татар за повернення до Криму, то 1978 року з'явилася постанова Ради Міністрів СРСР «Про додаткові заходи по зміцненню паспортного режиму в Кримській області». Вона передбачала виселення за межі Криму за порушення правил прописки. Хоч дії цієї постанови стосувалися всіх громадян, але фактично вона застосовувалася лише щодо татарського народу. Таємною директивою прописувати татар заборонили.

Лише 1987 року ця постанова була скасована. Але того ж таки року з'явилась нова постанова і знову ж про обмеження прописки. Тільки виселення вона вже не передбачала. Але місцева російська адміністративна бюрократія здійснювала свавілля ще й у 90-х роках. Татар не прописували, проганяли з місця проживання, розвалювали побудовані (чи куплені) будинки. Улітку 1994 р. автор цієї праці випадково став свідком, коли в одному із сіл Бахчисарайського району бульдозером був зруйнований новозбудований дім і старий татарин, сидючи на руїнах, плакав.

Надзвичайно негативну роль у кримськотатарському питанні відіграла заява ТАРС від 14 червня 1987 р., у якій за висновками псевдодослідників Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС вина за боротьбу з партизанським рухом, за нелюдські тортури патріотів покладена на весь татарський народ⁶.

Лише 1989 року Верховна Рада СРСР засудила депортацію кримськотатарського народу в 1944 р. і цим актом зняла формальні перепони

щодо повернення кримських татар до Криму.

Повернення кримських татар на батьківщину здійснювалося повільно через низку проблем. Так, 1979 року в Криму мешкало всього 5 тис. осіб кримських татар, 1988 р. – 17,5, 1989 р. – 38 тис. (згідно з даними офіційного перепису населення). Усього кримських татар в СРСР було тоді 272 тис⁷. Проте ці дані викликають сумнів щодо вірогідності на підставі наступної інформації. На запитання, скільки людей кримськотатарської національності проживає в СРСР, згадуваний уже член комісії Верховної Ради СРСР з проблеми кримськотатарського народу історик Айдер Куркчі відповів, що перепис населення 1979 р. не виділяв їх окремими рядком. Підсумки перепису 1989 р. ще не були опубліковані, за розрахунками, загальна кількість становила 450 тис осіб, з них за 70-80-ті роки приблизно 50-м тисячам пощастило переїхати до Криму⁸.

Секретар Кримського обкому компартії України Леонід Грач, який очолював делегацію до Узбецької РСР з метою вивчення життя та побуту висланих кримських татар, зазначає, що, за даними представників узбецької сторони, у цій республіці станом на 1990 р. проживало 280-300 тис. осіб кримських татар⁹ (тобто лише в одній республіці більше, ніж зазначена кількість в «Енциклопедії історії України» в усьому Союзі). Також узбеки, як стверджує Л.Грач, відзначили велику працьовитість, дисциплінованість, дружелюбність татар до корінного населення і наголосили між іншим на тому, що майже відсутні випадки злочинності, пияцтва, наркоманії. Це спростовує звинувачення росіянами татар у правопорушництві, злочинності, сварливості й екстремізмі. На серпень 1990 р., зазначає Л.Грач, понад 90 тис. кримських татар повернулися в рідні місця¹⁰.

Повернення кримських татар значною мірою залежало також від матеріального стану кожної сім'ї. При виселенні їх з Криму 1944 року вони втратили різного майна на 7,2 млрд. а крб., а при поверненні змушені були за безцінь продавати свої будинки (житло), квартири, майно, або залишити напризволяще,

якщо не було покупців. Хоч, за логікою, адміністративні органи середньоазіатських республік повинні були б хоч частково компенсувати вартість покинутих татарами матеріальних цінностей, щоб допомогти облаштуватися переселенцям на новому місці.

Сталося так, що після розпаду СРСР проблема облаштування кримських татар лягла на плечі України, точніше на плечі українського народу, що й сам мав низку гострих проблем, які в період становлення й розвитку незалежної держави необхідно було вирішувати негайно.

6. Зазіхання на Україну російських українофобів

Неприятне ставлення росіян до України та українців загалом має тривалу історію. Воно існує з часу існування московської держави. Але того що в XXI столітті у росіян така ворожа, гіперболічна ненависть до сусіднього народу (83%), не могла відтворити жодна уява. Такого синдрому українофобії немає жодна нація світу. Її рівень межує з психозом.

Коли Україна була в статусі союзної республіки, ставлення російського суспільства до українців було більш-менш терпимим, тому що московити сприймали землі всіх союзних республік як свої. Але з розпадом Союзу РСР це ставлення різко змінилося, особливо до України, найбільшої після Росії, союзної республіки. Воно й зрозуміло – без України Росія не може бути імперією.

Без України національна ідентичність Росія стає сумнівною. За багато століть потужна московська пропаганда втокмачувала в голови громадян, що корінь російської національної держави є південно-західна частина імперії – Малоросія, невіддільна частина Росії. Звідти й виводився родовід російської державності – з Києва, «матері руських міст».

Крім наявних в Україні багатих ресурсів, вона за своїм територіальним розміром і кількістю населення надавала Росії більшої значущості в глобальному масштабі. Без України Росія залишалася, звичайно, великою державою, але вже не провідною, несвітовою.

Проблема кримського питання стала проявляти себе ще в часи існування СРСР. Передбачаючи загострення соціально-політичного становища в Криму, перший секретар ЦК КПУ В.Івашко у звітній доповіді XXVIII з'їзду компартії України 20 червня 1990 р. звернув увагу на політичний статус Криму і за-

явив, що «з огляду на географічне положення, історичні традиції, демографічні та соціально-економічні реалії, можна було б розглянути питання про утворення в складі Української РСР Кримської АРСР як багатонаціональної автономії».

Згодом на підтримку автономії Криму висловився і голова Верховної Ради УРСР Л.Кравчук. 12 листопада 1990 р., виступаючи на позачерговій сесії Кримської обласної ради, він необачно висловив наступне: «Вважаю, Крим як територія, як народ з усіма своїми особливостями має всі права на державність ... Коли область набере статус автономної республіки, вона буде мати і всі соціально-економічні права, визначить свою мову, культуру, напрям свого економічного розвитку – все це буде формувати парламент республіки. І тоді яке вже буде принципове значення – чи Крим у складі УРСР, чи у складі РРФСР? Ніякого»¹¹.

Такі висловлювання вищого керівництва УРСР свідчать, по-перше, що воно не мало стратегічного мислення щодо розвитку України в майбутньому, а, по-друге, такі заяви дали поштовх сепаратистському рухові російських національно-шовіністичних груп з місцевого керівництва, політичних і громадських організацій.

16 липня 1990 р. Верховна Рада УРСР ухвалила Декларацію про державний суверенітет України. Серед росіян Криму та проросійськи налаштованих представників інших національностей було побоювання щодо зміни ставлення до них з боку влади України. На настрої росіян вплинуло й масове повернення кримських татар із заслання. Ці обставини посилили рух за надання півострову

окремого статусу. Особливо на цьому на- полягав проросійський Республіканський рух Криму, створений у серпні 1990 року на чолі з російським націоналістом Ю.Мешковим. По-силаючись на перспективу «насильницької українізації» Криму, він наполягав на про- голо- шенні автономії Республіки Крим замість Кримської області. Його підтримала обласна організація комуністичної партії та обласна Рада на чолі з Миколою Багровим. 20 січня 1991 р. у Криму відбувся референ- дум за створення республіки, під час якого 93,3% учасників проголосували «за» ство- рення республіки у складі СРСР та її участь у новому союзному договорі. 12 лютого 1991 р. Верховна Рада УРСР ухвалила закон про відновлення Кримської АРСР у складі Української РСР, незважаючи на те, що в минулому Крим у такому статусі у складі УРСР не був. Так у складі України з'явилася національно-територіальна російська автономія, без урахування прав поверненого після депортації корінного кримськотатарсь- кого народу.

Викликає подив, що в цьому законі не було регламентовано визначення питань, віднесених до відання Кримської АРСР. Натомість в одному з пунктів доручалося Верховній Раді Кримської Верховній Раді Кримської АРСР до 1 вересня 1991 р. розробити та подати Верховній Раді УРСР пропозиції про розмежування компетенцій Української РСР і Кримської АРСР. Тобто було дано сиг- нал: «Робіть собі, що хочете». Цим самим була ускладнена проблема кримського пи- тання. «Говорільня» про розмежування між обома сторонами затягнулася майже на рік.

Кримські проросійські політики поспішили скористатися непевними діями київської влади. Верховна Рада Криму впро- довж півтора року ухвалила Декларацію про державний суверенітет, Закон про ре- ферендум, Акт про державну самостійність і Конституцію Автономної Республіки Крим. Усі вони мали антиконституційний та антиукраїнський зміст.

4 вересня 1991 р. Верховна Рада АРК про- голосила суверенітет Криму у складі України.

Проголошення незалежності України активізувало радикальний проросійський рух у Криму на чолі з Ю.Мешковим. Посилен- ня його активізації різко підштовхнула акція Державної Думи РФ, яка 23 січня 1992 р. ух- валила постанову «Про рішення Президії Верховної Ради СРСР від 19 лютого 1954 р. і Верховної Ради СРСР від 26 квітня 1954 р. про виведення Кримської області із складу РРФСР». У ній вимагали перегляд питання про законність передачі Кримської області Україні 1954 р.

У цей же час (початок 1992 р.) в Криму за- гострилася боротьба за владу між місцевими групами. Одна з них, на чолі з головою ВР Криму (колишнім секретарем обкому партії) М. Багровим, бажала розширення політичних прав і економічної самостійності у складі України, а друга, з активних представників російських націоналістів (бізнесменів, колишніх номенклатурних працівників, військових і кадебістських пенсіонерів та ін. радикалів) прагнула приєднати Крим до Росії. 5 травня 1992 р. Верховна Рада Криму прийняла акт «Про проголошення державної самостійності Республіки Крим», а 6 трав- ня була ухвалена конституція Республіки Крим, яка суперечила і законові про статус республіки, і Конституції України. Після втручання Києва, 20 вересня 1992 р. (через 5 місяців), Верховна Рада республіки вносить до конституції Криму зміни й доповнення. У ній було зазначено, що Республіка Крим є правовою, демократичною, світською дер- жавою у складі України. Але свої відносини відзначає з нею на основі договорів та угод. Проте після обрання президентом Криму Ю.Мешкова Верховна Рада Республіки Крим 20 травня 1994 р. відновлює конституцію у редакції 6 травня 1992 р., а Мешков своїми указами підпорядковує собі силові відомства Криму.

Лише 24 листопада 1994 р. (майже через півтора року з часу прийняття конституції

в редакції 20 вересня 1992 р.) Верховна Рада України прийняла постанову «Про статус автономної Республіки Крим відповідно до чинної Конституції та законодавства України», якою зобов'язали Верховну Раду Криму до кінця травня 1994 р. привести свою конституцію у відповідність із Конституцією України та її чинним законодавством. Кримська влада не зреагувала й постанову не виконували.

Тим часом у Криму загострилося економічне й соціальне становище суспільства. Передвиборчі обіцянки Ю.Мешкова не виконувалися, зросло незадоволення громадян автономії. Загострилися також боротьба між президентом і парламентом Криму. Очікувана допомога з Москви не надходила, Росія була зайнята Чечнею.

Економічна й соціальна криза загострили політичну боротьбу за владу між президентом та Верховною Радою Криму. Президент Ю.Мешков видав указ про розпуск Верховної Ради Криму. Конфлікт закінчився тим, що у вересні 1994 р. Верховна Рада Республіку Крим під приводом проведення у відповідність законів автономії до законів України скасувала посаду президента автономії.

У березні 1995 р. Верховна Рада України ухвалила закон «Про Автономну Республіку Крим», яким було скасовано Конституцію автономної республіки у тій редакції й ліквідовано посаду президента.

Розглядаючи політичне становище в Криму, треба мати на увазі, що, починаючи з 1980-х років і до сьогодні, становище ускладнює гостра нерозв'язана проблема повернення з депортації й облаштування на своїй історичній батьківщині корінного кримськотатарського народу.

Місцева виконавча влада, майже поголовно очолювана російськими націоналістами, вороже зустрічала повернених, саботувала виконання законів України щодо вирішення земельного питання, соціального забезпечення, культурно-національних прав, представництва в органах влади та громадських організаціях.

Визначаючи причини дестабілізації впродовж десятиліть суспільно-політичного становища на Кримському півострові, необхідно враховувати їх значну кількість, як у внутрішніх, так і зовнішніх.

Серед внутрішніх однією з важливих причин є неоднорідність складу населення, його роз'єднаність за національними й релігійними відмінностями, за національною культурою, звичаями, традиціями і т.д., за термінами вкорінення на кримській землі. Серед кримчан корінного населення залишилося мало, а прибульці поселилися в Криму у різні періоди. У новітній час, аби мати кількісну перевагу у складі населення Криму, московський центр переселяв туди переважно росіян. Серед них була значна частина тих, які обіймали у свій час певні керівні посади (особливо пенсіонери партійної, державної та профспілкової номенклатури, офіцери Чорноморського флоту, КДБ, а також комсомольський актив). Ця категорія населення була більш організована, згуртована і, як правило, абсолютна більшість з них проросійськи налаштована за приєднання Криму до Росії. Саме представники цієї частини населення стали засновниками й організаторами різних політичних партій, товариств, «блоків», «союзів» і т. ін. з націоналшовіністичною, антиукраїнською ідеологією та діяльністю. Це передусім «Республіканское двіженіє Крима», «Двіженіє 20 января», «Демократіческій Крим», «Русское общество Крима», «Республіканская партія Крима», «Русская партія Крима», «Кримское отделение ЛДПР» (лібер.-дем. партія Росії В.Жириновського), Севастопольское отделение «Фронт національного спасенія» (у самій Росії ця парія заборонена), «Словянский собор», «Союз комуністів Крима» (замість заборонених КПУ, очолював колишній секретар обкому компартії Л.Грач), «Регіональное отделение ВКП(б)», «Блок Росія», «Союз советських офіцерів», «Русские казаки», «Русская дума» і прочая, і прочая.

Сама назва цих партій, блоків і союзів говорить про їх спрямовану діяльність. Так,

під час відкриття конференції «Русскої партії Крима» (1993 р.) голова оргкомітету С.Шувайников сказав, що «мета партії – боротися за повернення Криму до складу Росії!». А в залі лунали заклики готуватися до збройного опору і збройної боротьби «з нашістю українського націоналізму», «вступати у російські добровольчі загони» та ін.¹²

У Криму були організовані воєнізовані формування, які діяли під прикриттям всіляких «казачих союзів і об'єднаній», проводячи легально відкрито відверту антиукраїнську політику. Залишилися безкарними не тільки ці, а й багато офіційних осіб кримської влади, які виявляли антиукраїнську позицію.

Значний шкідливий вплив на свідомість кримчан мали засоби масової інформації. 1991 року в Криму видавалося понад 440 російськомовних періодичних видань, і – жодного українського¹³.

Серед російськомовних видань 1944 року друкувалося понад півтори сотні російських газет, в т.ч. й газета Верховної Ради Криму «Кримські історії» і періодичне видання Ради Міністрів «Крымская газета», і колишній орган обкому КПУ «Крымская правда», орган «независимих профсоюзів Крима» – «Народная трибуна», а також «Флаг Родины» (в Севастополі) та інші, які вели антиукраїнську пропаганду, шельмували український народ, уряд, Верховну Раду України і навіть самого президента та закликали до антиукраїнських і антитатарських акцій.

Хіба могла єдина українська газета з малим тиражем «Кримська світлина» протистояти такій масовій шовіністичній російськомовній інформації.

На свідомість кримських громадян негативно впливала й щоденна антидержавна, антиукраїнська і антитатарська пропаганда, яку проводили кримські телерадіокомпанії. Україномовне телебачення було відсутнє, а радіомовлення почало працювати тільки у квітні 1992 р.

Низька патріотична свідомість залежала й від відсутності україномовних шкіл та інших навчальних закладів. 2006 року в Криму функціонувало 583 школи, з них лише 4

були україномовними, а з 23,4% школярів-українців державною мовою навчалися лише 0,7%¹⁴.

Ця проблема стосується також середніх спеціальних та вищих навчальних закладів, у яких навчання велося російською мовою. Замість створення в Криму філіалів українських вишів міністерство освіти України видавало десятки ліцензій для відкриття філіалів московських вишів у Криму. Яку культуру і свідомість могли прищеплювати українським студентам московські українофоби?

З усіх причин дестабілізації соціально-політичного становища в Криму найважливішого і основною є спочатку образлива, а згодом і ворожа політика з боку Росії.

Уперше на офіційному рівні окремі депутати Верховної Ради РРФСР торкнулися проблеми Криму в листопаді 1990 р. при ратифікації російсько-українського договору між УРСР і РРФСР про добросусідство і співробітництво. Вони наполягали, щоб проблема Криму була зафіксована в договорі. Але тоді комітет з міжнародних питань не підтримав цієї вимоги. В тому російсько-українському договорі є пункт про непорушність українсько-російського кордону. Проте 1992 року заступник комітету з міжнародних питань Державної Думи Російської Федерації Євгеній Амбарцумов у відповіді на запитання кореспондента піддав сумніву законність рішень 1954 р. про передачу Криму Україні. Нібито за змістом вказаного вище пункту договору стосувався «до тих пір, поки республіки залишалися в Союзі». І завершив свої докази російський парламентарій наступною словоблудною сентенцією: «Єсть історическое наследіе, єсть геополітическіє інтереси, которіє перечьорківать нельзя ... Пока ми не знаєм, где канчається Росія, где канчаються єїо інтереси». Висловив також погрозливе нагадування про Крим: «Ми помнім і Ви помніте, что ми помнім»¹⁵.

Вони «помнілі», а керівникам України, мабуть, було не до пам'яті про Крим. Зашкодили суперечки про те, хто має бути зверху, у

кого більше прав.

Варто зазначити, що проблемою Криму Росія переймалася з самого початку після розпаду СРСР. Уже в 20-х числах січня 1992 р. з Москви до Криму приїхала група «незалежних експертів» так званого Російського наукового фонду визначати «комплексну концепцію економічного розвитку Криму». Чи запрошував їх уряд України для виконання такої місії? Якщо ні, то чому зразу ж не відреагував на втручання представників Росії у внутрішні справи України?

Їздили до Криму як у свою вотчину, провокатори-шовіністи різних мастей: лужкові, рагозіни, затуліни, бабуріни та ін., виступаючи з наклепами на українську державу, провокуючи до виступів проти неї, а українська влада займалася лише їх «умиротворенням» – правоохоронні органи нікого не затримали.

Московські експерти підготували аналітичну довідку про ситуацію в Криму, позицію України щодо Криму, інтереси Росії в Криму і перспективи вирішення кримського питання. Фактично в ній дається московська оцінка становища з зазначених вище питань і викладена програма дій для російського уряду щодо захоплення Криму. Зокрема, «експерти» дають рекомендацію президентові Росії Путіну здійснити це не прямою військовою агресією, а «в політичному й пропагандистському плані важливо трансформувати проблему Криму з територіальної суперечки між Росією та Україною в питання державно-політичного самовизначення населення Кримської АРСР», тобто зробити видимість перед світовою спільнотою, що це внутрішньополітична проблема України, а не міждержавний конфлікт Росії та України. Так надалі і сталося. І далі неексперти роблять висновок про те, до чого призведе здійснення цієї акції. А саме: «... відділення Криму можна розглядати лише як початок ланцюгової реакції територіального розпаду України, здатного покласти кінець плану відтворення потужної української держави та утворення чорноморсько-балтійського союзу

в західноєвропейській частині колишнього СРСР»¹⁶.

Характерно, що в цій довідці навіть передбачено, які важелі може задіяти Україна при сепаратистських діях Криму (економічний тиск: припинення подачі води, електроенергії, транспортна блокада, скорочення поставок продовольства, газу, нафтопродуктів і т.д.). На жаль, керівництво України їх вчасно не застосувало.

Матеріали цієї довідки були опубліковані в «Літературній Україні (14.05.1992) і скорочено – в «Голосі України» (17.08.1992). Отож президент, Верховна Рада та уряд України повинні були б, по-перше, відреагувати на дії московських «експертів», а по-друге, розробити стратегічний план вирішення проблем Криму. До речі в той час на це звертав увагу юрист Сергій Головатий («Літературна Україна», 14.05.1992).

У справах підштовхування правителів Росії до агресивних дій проти України не відставав від вказаних вище «незалежних експертів» і доктор політичних наук, професор, радник голови Державної Думи РФ Олександр Дугін. У книзі «Основы политики. Теоретическое будущее России» він вбачав у незалежній Україні негативне явище, «велику небезпеку для Росії», «тотожну нанесенню жахливого удару по геополітичній безпеці Росії, рівнозначному вторгненню на її територію» і таке подібне. І робить висновки, що «надалі існування унітарної України неприпустимо. Ця територія повинна бути поділена на декілька поясів ...».

«Крим – це окреме геополітичне утворення ... залишати Крим «суверенній Україні» також неможливо, оскільки це створює пряму загрозу геополітичній безпеці Росії і породжує етнічне напруження в самому Криму».

І далі: «... Українське питання» вимагає від Москви негайних відповідних заходів, оскільки йдеться про нанесення Росії вже в нинішньому стратегічному удару, не реагувати на який «географічна вісь історії» просто не має права». «Північний берег Чорного моря повинен бути винятково євразійським і

централізовано підкорюватися Москві»¹⁷.

Тут теж чітко і конкретно викладені претензії Росії до України, сприйняття Росією незалежності України та план дій для Росії щодо встановлення контролю Москви на українській території.

О.Дугін кілька разів приїжджав до Криму, створив відділення політичної партії «Євразія», провокаційно закликав до відділення Криму від України і т. д. І тільки 2007 року був оголошений персоною нон-грата в Україні.

Сам факт існування суверенної України не дає спокою і частині парламентських політиків РФ. Так, скандально відомий лідер парламентської фракції С.Бабурін ще 1992 року цинічно заявив Надзвичайному й Повноважному послові України в Росії Володимиру Крижанівському: «Або Україна знову возз'єднається з Росією, або – війна»¹⁸. Іншим разом він подібне сказав щодо Криму: «Або Крим наш, або війна». До агресивного захоплення території України закликали не тільки ідеологічні яструби, а й сам очільник кремлівської команди, президент Путін, котрий ще в Будапешті (1994 р., коли давали гарантію безпеки Україні) зробив заяву, що Росія не відкидає можливості використання сили стосовно українських земель. Що й пізніше здійснив. Ця заява повинна була б стати сигналом для української влади. Аналізуючи суспільно-політичний розвиток Автономної Республіки Крим за чверть століття, після проголошення незалежності України, треба визнати, що в дестабілізації становища в Криму значна вина, у першу чергу, лежить на державній владі України, починаючи від президентів України, Верховної Ради, прем'єрів, правоохоронних органів (Генпрокуратури, МВС, Мінюсту, СБУ). Вони дбали не про українську державу і народ, не про їхній соціально-економічний та культурний розвиток, не про покращення життєвого рівня громадян і оборони держави. Замість цього вели боротьбу за особисту владу і особисту наживу, витрачали час на безкінечні суперечки за збільшення повноважень.

За наявності в Україні потужно-

го професійного кадрового потенціалу стратегічні плани розвитку різних державних галузей не розроблялися. Кожний керівник остерігався залучати сильні особистості, розумніших за себе, боячись за своє крісло.

Через зазначене вище упустили Крим, віддавши його на відкуп московським політичним комівояжером і місцевим російським українофобам.

Центральна українська влада вчасно не розробила нормативно-правовий статус Криму, несвоєчасно реагувала на антиконституційні й антиукраїнські дії Верховної Ради та уряду Криму. Правоохоронні органи України (Генеральна прокуратура, МВС, Мінюсту, СБУ) не реагували й відверто ворожі екстремістські дії керівників російських політичних, громадських та інших організацій (союзів, «блоків», казаків» та ін.). Мін'юст України не позбавляв ліцензій окремі редакції періодичних видань за ворожу до України діяльність (напр. «Крымская правда»).

Служба безпеки України не перешкоджала ворожій діяльності московських агентів. Можуть казати, що президент Янукович не дозволяв. Але ж протестних заяв від представників СБУ, уряду й депутатів Верховної Ради України не було чути.

Президенти й прем'єр-міністри не здійснювали розумної державної кадрової політики у різних сферах діяльності в Криму з урахуванням запитів і потреб кримського населення, чим і скористалися московські керманічі. Усе це й призвело до військової агресії Росії проти України й анексії Криму.

Здійснивши військову агресію проти України, Росія грубо порушила міжнародне право: Статут Організації Об'єднаних Націй, Заключний Акт Наради безпеки і співробітництва Європи (м.Хельсінкі, 1975 р.), Статут ОБСЄ й основні принципи Ради Європи, Договір між Україною і Росією, укладеного 19 листопада 1990 р., Угоди й документи Біловезької Пущі, Будапештський меморандум і Тресторонню заяву від 14 січня 1994 р, за якими Росія разом із США та Великобританією ставала гарантом незалежності і цілісності України, що відмо-

вилася від ядерної зброї і, нарешті, «Договір про дружбу, співробітництво і партнерство України і Росії», підписаний у травні 1997 р., у якому проголошений принцип взаємної поваги, суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів не застосування сили або загрози силою, включаючи економічні та інші способи тиску, невтручання у внутрішні справи».

Росія грубо переступила через нав'язану нею ж Угоду між Україною і Російською Федерацією «Про статус та умови перебування Чорноморського флоту РФ на території України», підписану 21 квітня 2010 р. в Харкові.

Історичні документи свідчать, що на території Криму до завоювання Росією 1783 року Кримського ханства ніколи не проживали росіяни.

Кримська Радянська Республіка в складі РРФСР була створена за рішенням Політбюро ЦК РКП(б) 23 квітня 1919 р. Але це не було актом волевиявлення населення Криму, тому

не може бути юридичним документом, який би став основою права Росії на Крим.

Щоб надати цій акції законності за рішенням Політбюро РКП(б) в Криму 28-29 квітня 1919 р. проводиться обласна партійна конференція, на якій кілька десятків комуністів проголошують Кримську Радянську Соціалістичну Республіку у складі РРФСР «... волею революційних робітників і селян Криму ...». Знову ж таки від імені робітників Криму, яких тоді там не було. Кримська автономія затверджувалася за територіальною ознакою, а не за національною, без врахування прав корінного кримськотатарського народу. Те, що в період радянської влади для пропорційного збільшення росіян було здійснене їх адміністративне переселення до Криму, не означає перевагу їхнього права на кримську землю щодо депортованого звідти корінного кримськотатарського народу. Військова окупація теж не надає легітимності зазіханням Росії на Крим.

Список джерел:

1. Крым: состоится ли возвращение? // Собеседник. – Сентябрь 1989. – №40.
2. Свой дом в Крыму // Комсомольская правда. – 8 августа 1989.
3. Бекірова Гульнара. Роль Петра Григоренка у кримськотатарському національному русі / Генерал Петро Григоренко. Спогади, статті, матеріали. – К.: Смолоскип, 2008. – С.87.
4. Крым и крымские татары в XIX – XX столетиях. – М., 2005. – С.203.
5. Генерал Петро Григоренко. Спогади, статті, матеріали. – К.: Смолоскип, 2008. – С.87.
6. Крым: состоится ли возвращение? // Собеседник. – Сентябрь 1989. – №40.
7. Енциклопедія історії України. – Т.5. – К.: Наук. Думка, 2008. – С.384.
8. Крым: состоится ли возвращение? // Собеседник. – Сентябрь 1989. – №40.
9. «Союз». – Август, 1990. – №34.
10. Там само.
11. Комсомольское знамя. – 14 ноября 1990 г.
12. Голос України. – 25 лютого 1993 р.
13. Вольвач П.В. Вказ. праця. – С.49.
14. Там само. – С.174.
15. «Новое время», 1992. – №6. – С.19.
16. «Літературна Україна». – 14 травня 1992 р.; «Голос України». – 17 червня 1992 р.
17. Дугин Александр Гельевич. Основы геополитики: Геополитическое будущее России. – М.: «Арктогея», 1997. – С.348-349.
18. «Известия». – 27 мая 1992 г.

ПРЕЗЕНТУВАЛИ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ ДОВІДНИК
«ІСТОРІЯ ІДЕЙ І КОНЦЕПЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

20 червня в рамках круглого столу «Закон України «Про державну службу»: річний досвід впровадження» відбулася презентація енциклопедичного довідника «Історія ідей і концепцій державної влади та публічного управління в Україні». Довідник виданий за ініціативою Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій у творчій співпраці з науковцями кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

У виданні розкриваються життєвий шлях, основні ідеї та концепції відомих українських громадських і політичних діячів, науковців і мислителів з питань розвитку та функціонування державної влади, системи державного управління та місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою, публічного управління та адміністрування.

Науковим редактором та одним із співавторів видання є директор Чернівецького регіонального ЦППК, кандидат наук з державного управління Микола Ярмистий, авторський колектив склали доктор політичних наук, професор, заслужений працівник освіти Анатолій Круглашов, кандидат політичних наук, доцент Ігор Недокус, доктор політичних наук, професор Наталія Ротар.

За словами Анатолія Круглашова, процес підготовки довідника був досить складним. Насамперед, виникало багато питань, діяльність яких саме постатей варто висвітлювати. Водночас, додав він, автори не надавали перевагу тим чи іншим політичним поглядам, тому в довіднику можна знайти інформацію і про крайніх лівих українських комуністів, і про критиків-дисидентів, і про крайніх правих, тобто тут подана широка палітра і за часовим простором і за охопленням ідей, позицій та поглядів.

Кожен з авторів, зазначив науковець, намагався обрати ті історичні постаті, з творчістю

яких був найбільше знайомий, тому у матеріалах, що витримані в рамках енциклопедичних традицій, є і авторський погляд. Незважаючи на те, що в Україні є низка історичних і політологічних енциклопедичних словників та енциклопедій, подібної літератури з публічної політики, управлінської та суспільно-політичної думки – немає. Саме тому це видання, підкреслив Анатолій Круглашов, претендує на певне інтелектуальне лідерство.

Як зауважила Наталія Ротар, знайомство широкого загалу із цим довідником дозволить ще раз опанувати і зрозуміти той досвід, який пройшла система державного управління в Україні, зокрема за період 20 століття, зрозуміти свої помилки, з'ясувати, в чому суть, і рухатися далі. «Сучасна управлінська наука у сфері державного публічного управління безперечно потребує формування і вироблення нових якісних концепцій, які будуть ефективними. Виробити їх неможливо без звернення того, що вже апробовано, сформовано в українській політичній та управлінській думці і взагалі в середовищі мислителів, які спробували запропонувати ті форми організації державної влади, що будуть адекватними саме для українського соціального простору», – зауважила вона.

В університеті ведеться підготовка фахівців публічного управління та адміністрування, однак енциклопедичний словник стане у нагоді не лише бакалаврам та магістрам, а й студентам першого курсу, тому що формат енциклопедичного словника, як свідчить практика, є оптимальним для подання матеріалу, зазначив Ігор Недокус. Науковець висловив переконання, що видання матиме широке поширення і використання серед слухачів.

Для ознайомлення широкого загалу з «Історією ідей і концепцій державної влади та публічного управління в Україні» енциклопедичний довідник буде передано у бібліотеки області а також у провідні наукові бібліотеки України. Також Микола Ярмистий висунув пропозицію створити «Бібліотеку державного службовця» на базі управління персоналом та нагород апарату Чернівецької ОДА.

АНТОНОВИЧ ВОЛОДИМИР БОНІФАТІЙОВИЧ (1834 – 1908)

Освітня підготовка службовців органів влади потребує широкого спектру знань з різних областей управлінської діяльності, і насамперед це стосується знань, пов'язаних з історією розвитку управлінської думки в системі публічного управління. В енциклопедичному довіднику «Історія ідей і концепцій державної влади та публічного управління в Україні», виданому Чернівецьким ЦППК, представлені основні історичні постаті, праці яких тісно пов'язані з національною історією, теорією, практикою державного управління та державотворення в Україні. У рубриці «Наукова думка» ми продовжуємо ознайомлювати читачів з цими історичними постатями.

Видатний український історик, археолог, археограф, етнограф та один із лідерів «громадівського» руху в Україні Володимир Боніфатійович Антонович народився 30 січня 1834 р. у бідній польській шляхетській родині. Навчався у в Одесі, Рішельєвському ліцеї, вищу освіту здобув у Київському університеті Св. Володимира. Спершу він закінчив там медичний факультет, бо на здобутті фаху лікаря наполягала його мати, навіть попрацював після того деякий лікарем практично. А потім успішно закінчив історико-філологічний факультет.

З 1862 р. починається його активна громадсько-політична діяльність, він приєднується до групи українсько-польських хлопоманів, що привело до радикальної зміни його суспільно-політичних поглядів. Приходить до висновку про необхідність посвятити своє життя служінню «простому народу», а саме українцям, вбачаючи в цьому шлях до повернення історичного боргу представників привілейованого стану експлуатованому сторіччя ними селянству. Свої погляди викладає на сторінках

петербурзької Основи», у визначальній для його подальшої діяльності праці «Сповідь». Стає одним із організаторів «Київської громади». З 1863 по 1880 рр. працює головним редактором Тимчасової комісії для розгляду давніх актів у Києві. 1870 р., після успішного захисту магістерської дисертації, присвяченій дослідженню історії козацтва на Правобережній Україні, запрошений на викладацьку роботу до Київського університету. Обіймав посаду доцента, а з 1878 р., після здобуття докторського ступеня й професора кафедри російської історії. У 1880 – 1883 рр. був деканом історико-філологічного факультету того ж університету. Викладав у ньому до 1901 р. курси з давньоруської історії, історії Литовської доби, історії Галицької Русі, історії українського козацтва, й деякі інші основні та допоміжні історичні предмети. Здійснював значну за обсягом і своїм значенням наукову та культурно-освітню роботу.

Був головою Історичного товариства Нестора-літописця, хранителем Мінцкабінету університету. Брав участь у підготовці до друку багатотомного видання

«Архіву Південно-Західної Росії», заснування та видання журналу «Київська старовина».

Видатна заслуга Антоновича полягає у створенні першої в Україні національної історичної школи, до якої належали такі видатні науковці як О. Андрієвський, Д. Багалій, Ф. Вовк, М. Грушевський, М. Дашкевич, М. Довнар-Запольський та деякі інші. Суспільно-політична позиція Антоновича часом викликала нарікання з боку його товаришів зі служінню українській справі. Вони дорікали йому надмірною обережністю та навіть страхом за себе й свою особисту безпеку. Такі докори висловлювали окремі його товариші по «Громаді», зокрема О. Кістяківський та М. Драгоманов. Автору цього тексту довелося вивчати архівні справи В. Антоновича, серед яких були й анонімні доноси на нього, де «доброзичливцями» вказувалось царському начальству на його справжню роль «небезпечного лідера українофільства». Адміністрація реагувала на ці сигнали таємними перевітками та стеженням за професором, але знайти докази його антиурядової діяльності не вдавалось і ці справи закривались за відсутністю доказів. Більше того, Антонович був удостоєний і високих державних нагород, серед яких була орден Св. Володимира та Св. Анни. Таким чином, його конспіративна стратегія забезпечила йому фізичне виживання та можливість, нехай й у досить обмеженій формі та засобах, продовжувати свою наукову та організаційну діяльність.

Авторству В. Антоновича належить близько 300 наукових праць, серед яких «Дослідження про козацтво за актами 1500 по 1648», «Дослідження про міста в Південно-Західній Русі за актами 1432-1798», «Монографія з історії Західної та Південно-Західної Росії», «Дослідження про гайдамацтво за актами 1700-1768». Цінне наукове значення мала підготовлена та видана ним разом із М. Драгомановим у двох томах

фундаментальне етнографічне дослідження «Історичні пісні малоруського народу», до речі удостоєне Уваровської премії Російської імператорської Академії наук. Після розриву з Драгомановим у середині 1880-х років, та наростанням критики на його адресу з боку молодих «громадівців» починає втрачати інтерес до суспільно-політичної діяльності. Тим не менше не відходить від громадських справ повністю і у другій половині 1890-х рр., разом із відомим письменником і громадським діячем О. Кониським засновує всеукраїнську політичну організацію, що мала на меті об'єднання українських сил усієї Російської імперії. 1897 р. відбувається її установчий з'їзд, до організації приєднується й київська «Громада». З цієї організації у 1904 р. було утворено «Українську демократичну партію». Помер В. Антонович 21 березня 1908 р. і похований на Байковому кладовищі у Києві.

Щодо суспільно-політичних поглядів В. Антоновича, треба відзначити їх відносну поміркованість та обмежені кола джерел, в яких він висловлював свої політичні переконання. Його безумовною заслугою перед Україною була його доволі чітка й послідовна національна орієнтація. Він чи не першим серед українських істориків свого часу, який виступив з концепцією української національно-культурної самобутності, саме він увів у науковий обіг термін «Україна-Русь», розвинутий незабаром у цілісну історіософську концепцію його учнем М. Грушевським. Досліджував українську історію, щоби вивчати в ній особливості побуту та інституційного розвитку українського народу від найдавніших часів, в тому числі його власні самоврядні традиції, стверджуючи самостійність і самобутність українського народу. Величезне значення приділяв освітній та культурній праці зі збереження національної спадщини та захисту самобутності українців. Був невтомним борцем за захист української мови і врешті-решт прислужився до зняття низки обмежень, встановлених Емським Ука-

зом 1874.

З недовірою та критичними застереженнями ставився до російських впливів на національну культуру України, вбачаючи в ній джерело загроз денаціоналізації та асиміляції українців, протиставляв цим впливам необхідність розвитку безпосередніх контактів України з культурою Західної Європи та світу. Був одним із теоретиків та практичним організатором праці з зміцнення духовної єдності українців, вбачаючи в Галичині необхідний плацдарм для розгортання боротьби за українську справу. Активно долучався, хоча й залишаючись переважно в тіні, до окремих політичних акцій українських суспільно-політичних сил у цьому регіоні, зокрема його вважають одним із ініціаторів політики українсько-польського порозуміння у вигляді політики так званої нової ери. Акція принесла обмежену користь і завершилась новим українсько-польським протистоянням. Водночас боявся наслідків політизації та радикалізації українського руху в Наддніпрянщині і наполягав на його самообмеженні переважно освітніми та культурницькими завданнями. В царині політичної програми для майбутньої України віддавав належне ідеям федералізму, зокрема у формі створення Слов'янського Союзу, але при цьому – без участі росіян, з якими не бачив можливим досягнення рівноправності.

Щодо ідеалів державної самостійності України, то буде перебільшенням вважати В. Антоновича прихильником цієї ідеї та відповідної політичної програми. Вважав сучасних йому українців ще не готовими ані до самостійної державності, ані до успішної боротьби за неї. Поділяв багато з ідей народницької школи в історіографії та в суспільно-політичній програмі діяльності українського національного руху. Його погляди на державу, право та управління залишаються дискусійними, нерідко трактованими однобічно, чи то з апологетичного чи то з критично-негативного погляду і потребують подальшого вивчення та сучасного переосмислення.

Основні праці: Антонович В. Записка в справі обмежень української мови (укр. переклад Т. Щербань) // Вісник АН України. – 1992. – №9. – С. 91 – 94; Антонович В. Б. Про Козацькі часи на Україні / післям. М. Ф. Слабошпицького ; комент. О. Д. Василюк та І. Б. Гирича. – К.: Дніпро, 1991; Антонович В. Б. Моя сповідь: Вибрані історичні та публіцистичні твори / упор. О. Тодійчук, В. Ульяновський ; вст. ст. та коментарі В. Ульяновського. – К.: Либідь, 1995.

Анатолій Круглашов

Джерела:

Гордієнко Д. З листування Дмитра Айналова з українськими діячами (листи до В. Антоновича, В. Ляскоронського, К. Широцького, В. та Н. Лазурських та В. Маслової) // Софія Київська: Візантія. Русь.Україна. Вип. II: Збірка наукових праць, присвячена 150-літтю з дня народження Дмитра Власовича Айналова (1862–1939 рр.) / Від. ред. д. іст.наук, проф., чл.-кор. НАН України П. С. Сохань; упоряд. Д. С. Гордієнко, В. В. Корнієнко. – К., 2012. – С. 65 – 95;

Кіян О. І. Життєвий та творчий шлях В. Б. Антоновича // Український історичний журнал. – 1991. – №2. – С. 64 – 76; Ульяновський В., Короткий В. Володимир Антонович: образ на тлі епохи. – К.: Міжнародна фінансова агенція, 1997.

МИКОЛА ЗЕГРЮК,
директор Чернівецького ліцею № 3,
голова Громадської ради при
Департаменті освіти і науки
Чернівецької обласної державної
адміністрації

ВАЖЛИВИМ Є СВІЖИЙ ПОГЛЯД НА ТУ ЧИ ІНШУ ОСВІТЯНСЬКУ ПРОБЛЕМУ

У серпні 2014 року наказом Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації було створено Громадську раду з питань освіти і науки. Це консультативно-дорадчий орган, мета якого – забезпечувати участь громадян в управлінні державними справами, здійснювати громадський контроль за діяльністю Департаменту освіти і науки, налагоджувати ефективну взаємодію з громадськістю, враховувати громадську думку при формуванні та реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

«БВ»: Хто входить до складу ради?

М.З.: Рада була створена для широкого залучення всіх зацікавлених сторін у покращенні якості освіти, відносин між освітянами і батьками, тому до неї входять як представники з різних освітніх структур – професори та доценти Чернівецького національного університету, директори загальноосвітніх шкіл, методисти районних методичних кабінетів, так і батьки. Коло учасників дуже широке, тому ми можемо питання, які є суто освітянськими, розглянути з різних боків, і, відповідно, прийняти якесь рішення.

«БВ»: Які питання розглядають учасники під час засідань?

М.З.: На розгляд ради виноситься досить широкий спектр питань, що стосуються освітянських проблем, соціально-психологічних проблем, які виникають в освітніх закладах, питання аналізу якості педагогічної діяльності наших буковинських вчителів тощо.

«БВ»: Чи є позитивні результати щодо прийнятих рішень?

М.З.: Рішення Громадської ради мають рекомендаційний характер. Вони направляються у Департамент освіти і науки або в інші відповідні інстанції з пропозицією у вирішенні

тих чи інших питань, що були винесені на обговорення. Безумовно, як і всюди, не всі рекомендації враховуються стовідсотково, деякі з них направляються через департамент у міністерство, деякі – у районні чи міські відділи, окремі вирішуються на рівні департаменту. Ми намагаємося послуговуватися таким ланцюгом між департаментом освіти і громадськістю, яка зацікавлена у розвитку освітянської галузі.

«БВ»: Чи виникають конфліктні ситуації під час засідань?

М.З.: Тут, швидше, мова йде не про конфліктні ситуації, а про різні погляди у вирішенні тих чи інших питань. Під час обговорення у членів ради можуть бути діаметрально різні позиції, однак ми намагаємося досягнути якогось консенсусу і знайти оптимальне рішення.

«БВ»: На Ваш погляд, яка роль громадської ради?

М.З.: Безумовно, такі органи потрібні. Освітяни певною мірою є консерваторами у своїй галузі і інколи можуть бути заангажованими, тому надзвичайно важливим є свіжий погляд на ту чи іншу проблему. І якраз під час засідань звучать дуже цікаві речі і пропозиції, які можна використовувати для покращення діяльності галузі.

Розмову вела Лілія Халавка

БУКОВИНСЬКА АГЕНЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Для того, щоб бути активним громадянином, не обов'язково мати багато часу – у цьому запевняють представники громадської організації «Буковинська агенція регіонального розвитку» Микола Ляхович, Тетяна Лебухорська та Ксенія Дремлюженко. Окрім того, вони на реальних прикладах показують, яких результатів вдалося досягти завдяки громадським ініціативам.

«БВ»: Традиційне питання: яка історія створення організації і які напрями її діяльності?

М.Л.: Нашу організацію було створено у 2009 році. Випускники економічного факультету ЧНУ, які ще під час навчання були активними, брали участь в роботі студентського парламенту (фактично, були його засновниками), вирішили, що треба і далі щось робити на користь розвитку області. Прийшло розуміння, що потрібно створювати якусь організацію, а додатковим стимулом стало те, що ми дізналися про програми транскордонного співробітництва, на реалізацію яких Європейський Союз виділяв досить суттєві кошти. У деяких учасників була спеціалізація, пов'язана з міжрегіональним розвитком і транскордонним співробітництвом, тому це для нас було дуже цікаво, ми об'єдналися і створили організацію. Цілі тоді були визначені досить широкі, оскільки ми точно не знали, чим будемо займатися, тому організація і отримала таку назву – «Буковинська агенція регіонального розвитку». Зараз уже викристалізувалося декілька напрямків, над якими працюємо.

Т.Л.: Ми визначили для себе два основних

напрямки. Перший – це сталий розвиток. Його вибір зумовлений, з одного боку, тими заходами, якими ми вже почали займатися і зрозуміли, що це цікаво і в нашій роботі є потреба, а з іншого боку – загальними світовими тенденціями. У 2015 році ООН прийняла глобальні цілі сталого розвитку. Фактично, зараз наше людство доходить до такого критичного моменту, коли або пора думати і щось робити, або нічого не робити, але мати розуміння, що тільки ми відповідальні за той результат, який отримуємо згодом.

Власне, про напрямок. Нас турбує середовище в місті Чернівці, турбують дороги, ми хочемо, щоб вони були зручні і безпечні для всіх учасників дорожнього руху, хочемо, щоб мешканці міста мали комфортні умови для пересування різними способами. Тому докладаємо зусиль, щоб у Чернівцях з'являлися якісні тротуари, якісні пішохідні зони, громадські простори, відповідна інфраструктура для велосипедистів. Коли ми тільки починали працювати, то говорили лише про велоінфраструктуру, але з досвідом зрозуміли, що одні велодоріжки не вирішать цієї проблеми – має бути загальне розуміння

ситуації і підхід до дороги як місця, де є дуже багато учасників дорожнього руху, і кожен з них має якісь особливості, специфічні вимоги до цієї дороги. Розуміємо, що повинен бути також і якісний транспорт, якщо ми хочемо розвантажити дороги від автомобілів.

Тому, власне, у цьому напрямку стало розвинуто маємо два піднапрямки: стала мобільність – це те, що стосується доріг і транспорту, та сталі громадські простори – це те, що стосується більше пішохідних зон і так званих «public spaces».

Другий напрямок – це громадська участь. Ми самі, будучи активними, в цілому розуміємо, що не може місто чи країна змінюватися, якщо не будуть активними громадяни, тому одну із таких своїх «місій» вбачаємо у тому, щоб донести до людей, чому це треба і як це можна зробити.

Дуже часто люди говорять, що вони зайняті зароблянням грошей на їжу, тому не мають часу, щоб бути активними і таке інше. Але ж насправді є різні форми громадської активності. Є такі, які дійсно вимагають багато часу, зусиль і, можливо, якоїсь фаховості, досвіду, спеціальних знань, вмінь тощо, а є речі, які в людини забирають лише п'ять хвилин на день, тому що навіть повідомити місто про те, що десь є відкритий люк, щось зламалося або щось трапилося – це теж є активність. Якщо, наприклад, це якась бічна вулиця, по якій мало хто ходить, то поки людина не повідомить, що тут є проблема, влада про це не дізнається – і це нормально.

Але люди чомусь хочуть, щоб за них не лише все зробили, а й щоб все само собою ставало відомо. Тобто йдеться про те, що дуже часто від людей треба зовсім невеликих зусиль для цієї активності, але чим більше людей будуть цих зусиль докладати, тим кращою може бути ситуація.

В рамках цього напрямку у нас діє програма «Активні громадяни». Це навіть не загальноукраїнська – це світова програма, яка впроваджується Британською Радою через мережу регіональних партнерів, і ми, власне, є регіональним партнером у Чернівецькій області. Ідеологія програми полягає в тому, щоб зробити наші громади і людей сильними, щоб люди зрозуміли, які мають важелі і можливості для впливу, для змін, зрозуміли, що вони – це теж влада, і набагато більша, ніж влада, скажімо, двадцяти депутатів або ста чиновників, і що, знову ж таки, вони відповідальні за те, що відбувається навколо, і за середовище, яке існує навколо.

Про те, як працює ця програма. Ми проводимо для учасників тренінги в абсолютно інтерактивній формі, використовуючи різні методи неформальної освіти: ігрові вправи, симуляції, дискусії тощо. Значну увагу приділяємо тому, як працювати з проблемами, як їх вирішувати, кого цього залучати і як, скажімо, з проблеми можна зробити проект. Після завершення програми випускники мають можливість подати невеличкий проект і отримати фінансування на втілення своєї ідеї. Сума невелика – п'ятнадцять тисяч гривень, і багато кому вона здається досить смішною, але потрібно розуміти, що це гроші, які людина безпосередньо може витратити на покращення своєї громади. Суть, зміст і форма цих проектів, які подаються, дуже і дуже різні. Найбільша кількість пов'язана з облаштування дитячих майданчиків. Ми розуміємо, що це людей болить, бо це те, на що ніколи немає грошей у влади. Але водночас ми намагаємося людям пояснити, що це не єдине, що можна зробити у себе в громаді. Навіть якщо ми хочемо просто облаштувати територію, то для цього ще є абсолютно інші форми, адже простір має бути комфортний не тільки для дітей –

окрім них є дорослі, є старші люди, і в кожного якесь своє бачення, свої потреби. Тому цих проектів є багато, а підтримують їх мало. І, ми, власне, шукаємо якісь нові цікаві ідеї.

Тренінги проводимо як в Чернівцях, так і в області, залучаємо до активності малі громади.

Наприклад, проект, який я дуже люблю і завжди ним хвалюся: у Кострижівці Заставнівського району вчителька організувала у школі ляльковий театр. Це було ще до того, як ми прийшли до них з нашою програмою, і працювали вони з паперовими ляльками, що не так цікаво. За кошти проекту вчителі придбали тканину, щоб пошити гарні ляльки, зробили пересувну ширму. Разом з дітьми вони вибирали героїв, і зараз учні старших класів готують ці вистави, а глядачами їх є або діти з молодших класів, або з дитячого садочка. І це все дуже класно, дуже яскраво. Зрозуміло, що школа на ці речі навряд чи виділила б гроші, тому що завжди є важливіші речі: ремонт, парти тощо. А це те, що дає можливість дітям розвиватися, зближує їх, дає якусь нову комунікацію між учнями і вчителями.

Так само маємо шкільний проект у Малому Кучурові Заставнівського району. Там вчителі разом з батьками організували географічний майданчик. Вони розчистили територію біля школи і поставили різні метеорологічні прилади. Діти тепер мають можливість наочно подивитися, як вимірювати осадки, робити інші дослідження, навчитися користувати-

ся компасом – тобто на практиці побачити, спробувати все те, що вивчається в теорії. Окрім того, вони зробили 1 кубічний метр, щоб показати дітям, що це таке. Елементарно, але справді не всі це можуть уявити. На базі цього майданчика планується робити якісь олімпіади, змагання для дітей.

Ще один теж шкільний проект реалізовано у Червоній Діброві Глибоцького району. В школі зробили криницю, бо там не було свого джерела питної води, воду постійно завозили, відповідно, виникали проблеми з постачанням.

М.Л.: Треба зауважити, що це хороша ілюстрація спільної роботи, тому що були залучені не лише гроші Британської Ради, а й місцеві фінанси.

Т.Л.: В принципі, однією з умов цього конкурсу, є те, що Британська Рада дає цю суму, але очікується і залучення додаткових коштів чи ресурсів. Як показує практика, їх виходить навіть набагато більше: гроші, матеріали, робота. Все робиться, фактично, на волонтерських засадах. Наприклад, як було з географічним майданчиком: за кошти проекту вони купили всі пристрої, а потім зрозуміли, що цю територію треба загородити, щоб її не руйнували. І вже далі долучаються школа, сільська рада, місцеві підприємці. Тобто ідея спрацьовує, бо результатом є не лише реалізація проекту як такого, а гуртування людей довкола цієї ідеї. Це найважливіший ефект, адже люди розуміють, що вони зібралися разом, зробили щось корисне. Далі вони можуть це повторювати вже без проектних коштів або шукати інші способи фінансування для своїх ідей.

Минулого року в Чернівцях ми проводили еко-фест «Майстерні міста», коли різні відходи обмінювалися на подарунки. За батарейку можна було отримати цукерку, а за скло, пластик, папір – інші винагороди: вазони, квитки в музеї тощо. Це теж було в рамках проекту, який підтримала Британська Рада.

Так само з минулорічних проектів у нас була майстерня вуличних меблів в парку Шиллера, коли з палет вчили виготовляти лавки

та інші елементи меблів для вулиці. Були профінансовані матеріали, приїзд людей, які вже вміють це робити. Однак ідея полягала не тільки в тому, щоб зробити щось для парку, для простору міста, а щоб люди зібралися разом для спільної роботи, поспілкувалися. Як правило, під час таких заходів виникають якісь нові цікаві ідеї.

Було декілька велосипедних проектів, зокрема встановили велопарковки біля школи в селі Горішівці. В Глибоці у нас маленький проект на 15 тисяч переріс в більший, і його результатом стало маркування туристичних веломаршрутів. Є цікаві проекти, які ще не завершилися, тому про них, мабуть, ще рано говорити.

До теми дитячих майданчиків. У нас є активіст Василь Фоменко, який в районі Південно-Кільцевої, біля дитячого лорв'їдділення, організував облаштування міні-скверика. Цей скверик тривалий час був дуже занедбаний. Спочатку декілька людей просто виходили і прибирали його, потім вони отримали фінансування від проекту, встановили майданчик, зробили гарне відкриття. Важливо, що зараз вони продовжують шукати кошти, щоб розширити цю територію і провести її благоустрій. Окрім того, вони постійно намагаються в себе на майданчику проводити якісь заходи, щоб зробити дозвілля дітей та підлітків набагато кориснішим. З іншого боку, це сприяє тому, що на таких заходах сусіди знайомляться між собою, адже є будинки, де люди роками живуть поруч і можуть навіть не знати одне одного і не вітатися, а такі речі, все-таки, сприяють цьому спілкуванню.

М.Л.: Ілюстративним було офіційне відкриття майданчика, коли люди з навколишніх будинків приходили хто з випічкою, хто з бутербродами, хто з компотом, і вони обмінювалися, пригощали один одного. Тобто це показує, що люди дійсно об'єдналися заради ідеї.

Т.Л.: Зараз от вже почалася реалізація проекту бібліотеки, що на вулиці Головній. Вони частково отримали фінансування для

створення муралу на боковій стіні. Цікава бібліотека, дуже активні працівники, вони організували у себе біліосквер, у них величезна кількість інших ідей. Бажаю, щоб їм все вдалося, бо це яскравий приклад того, як бібліотека може змінювати спосіб роботи зі своїми клієнтами, зі своєю цільовою аудиторією. Їх проект виграв, однак 15 тисяч для муралу – це дуже мало, особливо якщо враховувати, що там стіна потребує ремонту. Їм назустріч пішла міська рада і виділила додаткові кошти, які, в принципі, більші, ніж ці 15 тисяч. За рахунок цього фінансування вони роблять ремонт стіни, а за кошти проекту залучають художників і закупляють фарби, щоб створити, власне, мурал.

Загалом, маємо 23 підтриманих проекти, близько половини з них вже завершилися, а решта або на стадії реалізації, або тільки розпочалися. Цікавий буде проект з Чернівецькою міською учнівською радою. Він має назву «Чисті підшви» і пов'язаний з прибиранням за домашніми улюбленцями. Це чудово, що діти пропонують такі ідеї, вони бачать, що є проблема, розуміють, що це просто може бути змінено і готові робити заради цього такі невеличкі акції. Тому тішимося, що є результати нашої роботи.

«БВ»: Чи багато активістів має організація?

Т.Л.: Це питання складне, бо якщо ми працюємо з людьми, це не означає, що вони стають членами організації. В нас близько десяти людей, які ядром, є люди, які просто активні, долучаються до наших ініціатив, і ми шукаємо можливості їх підтримувати, є волонтери. Є люди, яким загалом байдуже те, що ми робимо, але коли, наприклад, мова йде про велозаходи, вони готові допомогти. Навіть на велошколу, хоча ми цього не очікували, приїхали досвідчені велосипедисти, які підтримували, допомагали проводити поїздку по місту.

Тому про якусь чітку кількість говорити складно, але важливо те, що в Чернівцях є активні люди, просто не всі потрапляють в це середовище, не всі можуть цю свою актив-

ність, скажімо так, спрямувати в правильне русло. Буває так, що людина хоче щось, і не знає, що. І цю людину потрібно підтримати, підказати, куди рухатися, що робити. Думаю, що потрібно більше зусиль докладати для того, аби таких людей згуртувати, активізувати. Маємо ще трохи такий наш буковинський менталітет, що люди не завжди готові на співпрацю, кожен хоче триматися окремо. Але без співпраці ми далеко не підемо, тому що чим більше людей, чим більше однодумців працює в одному напрямку, тим сильнішим і кращим може бути результат.

«БВ»: Чи співпрацюєте з іншими громадськими організаціями?

Т.Л.: Як правило, це співпраця по якихось конкретних напрямках. Для прикладу, по громадських просторах ми працюємо із нашою спілкою архітекторів, зараз до її роботи долучилося багато молоді – активних людей, які хочуть, щоб місто виглядало гарно і сучасно. Якщо говорити про якісь питання, що стосуються співпраці чи відносин з органами влади, то працюємо з Опорою.

М.Л.: По окремих моментах, що стосуються якоїсь спеціалізації, ведемо співпрацю з Українським Народним Домом, Чернівецькою міською учнівською радою, Комітетом виборців України, Центром робототехніки «Voteon».

Т.Л.: Фактично, виходить, що співпраця більш ситуативна, точкова, ніж цілеспрямована і довгострокова. Ми знаємо, хто є активний в Чернівцях, хто чим займається, тому, коли відбуваються якісь заходи, то вже орієнтуємося. Зазвичай заходи і об'єднують організації між собою.

Мені здається, що місту трошки бракує такої більш довгострокової співпраці, якоїсь кореляції дій, бо хтось робить одне, інші роблять щось схоже, тому могли б об'єднатися і дати більший ефект, але цього не роблять. Розуміємо, що між громадськими організаціями має місце конкуренція, бо це і доступ до фінансів, і якісь репутаційні,

іміджеві речі. Але знову ж таки, з часом приходиться розуміння, що все-таки сила в єдності і в спільній роботі. Тому цього хотілося б.

«БВ» Чи є співпраця з органами влади?

М.Л.: В рамках проведення якихось заходів співпрацюємо з органами влади, що мають відповідні напрямки діяльності. Чернівецька міська рада, профільні департаменти. Та ж патрульна поліція, яка нам допомагала і з організацією велошколи, і завжди дає допомогу на велодень.

Т.Л.: Мені здається, назустріч ідуть, якщо ти звертаєшся з чітким баченням того, що ти хочеш, і як це зробити. Бо зрозуміло, що коли просто прийти і кричати, що влада погана, або казати, що влада робить неправильно, і водночас не пропонувати свого варіанту, то це зустрінуть з негативом і ніхто тобі не піде назустріч. Результат буде, якщо ти звертаєшся з чіткими, обґрунтованими пропозиціями, демонструєш серйозний професійний підхід. Тобто тоді стає зрозуміло, для чого це робиться, як це робити. Мені здається, що в нас не було якихось таких ситуацій, що нам відмовили чи не пішли назустріч.

Окрім того, важливо не тільки те, що ти робиш, а й те, як ти робиш. Так як і в комунікації: можна одну і ту ж фразу сказати одними словами, але з різним виразом обличчя і різною інтонацією – і зовсім іншою буде реакція людини. Так само і тут. Крім предмету звернення грає роль, як ти це робиш, і це буде впливати на результат.

«БВ»: В області активізується процес об'єднання громад. Чи налагоджуєте співпрацю з ОТГ?

Т.Л.: Почали це робити минулого року. Учасником наших тренінгів «Активні громадяни» був староста Червоної Діброви Володимир Чоботарь, і так ми з ними почали працювати. Загалом мали досвід співпраці з Глибоцькою ОТГ, яка в нашій області одна з найпросунутіших. Зараз вони вже самі спроможні робити те, що хочуть, але водночас і відкриті до співпраці з іншими. Хоч Хотин і не об'єднаний, але все одно плануємо з ними деякі спільні речі. Ми

себе в хорошій спортивній формі і не залежати більше від громадського транспорту. Спочатку я думала, що в Чернівцях це ще не настільки популярно, але коли прийшла весна, то побачила, скільки людей сідає на велосипеди, їздить кожен день на роботу чи десь у своїх справах. Тому захотілося, щоб наші велосипедисти стали однодумцями і могли приймати спільно якісь рішення, щось придумувати, як покращити наше місто. У Чернівцях немає велодоріжок, і через це велосипедистам досить важко. Коли я сіла на велосипед, то почала боятися, тому що дуже складно їздити поруч з громадським транспортом, поруч з машинами. І ти ніби і не хочеш порушувати правил дорожнього руху, їздити

по тротуарах, а з іншого боку, ти просто змушений, тому що тобі страшно, тому що їздити по бруківці – це не дуже комфортно.

Так, власне, виникла ідея створити велошколу. Вони функціонують в різних містах, у Києві, наприклад, є школа безпечного руху, де вчать правилам дорожнього руху та іншим речам: як правильно проїжджати складні розв'язки на дорогах, як правильно їздити поруч з машинами тощо. Захотілося перейняти від них досвід і зробити щось у нас, але оскільки ми це робили перший раз, то вирішили зацікавити людей, які, наприклад, ніколи не їздили на велосипеді, або завжди бачили, як хтось їздить, і хотіли собі спробувати і зрозуміти, чи змогли б вони користуватися ним кожен день. Тому ми створили таку велошколу і почали навчати людей, як кажуть, з початків: з чого складається вело-

сипед, як він має бути обладнаний, як правильно його підібрати, які є види велосипедів. Для того, щоб їздити по місту і на роботу, не обов'язково мати дорогий супер-велосипед і все спорядження до нього, насправді для цього потрібно лише бажання і велосипед в хорошому стані, який зможе їздити по наших дорогах.

Позитивом є те, що серед людей, які зареєструвалися на велошколу, були й професіонали, які вже давно займаються велоспортом, і люди, які просто цікавляться велосипедами і знають про них усе. Вони прийшли, щоб поділитися своїми знаннями, дізнатись щось нове, познайомитись з людьми і побачити та відчути, що вони не одні в місті. Зареєструвалися також люди, які дійсно не вміли їздити на велосипеді, були навіть 40-річні. Але вони не побоялися, навчалися їздити. Дуже класно, що активістам, які уже мають стаж, було не байдуже. Вони допомагали, страхували, пояснювали.

Коли ми склали програму для велошколи, то вирішили, що було б добре в її рамках провести також заняття із надання першої домедичної допомоги, адже коли ми їздимо на велосипеді, або і просто йдемо пішки, завжди є ризик виникнення аварійних ситуацій. І знання, як варто діяти в таких випадках, потрібні. Нам допоміг Червоний Хрест, його представники прочитали міні-лекцію з практичними елементами, яким має бути алгоритм дії під час надзвичайних ситуацій на дорогах. Розповідали також про травми, які найчастіше отримують велосипедисти. І уже останнє, завершальне заняття нам допомогла провести патрульна поліція, коли ми проїхали дистанцію, починаючи від Українського Народного Дому, через центр, біля університету, і завершуючи парком Жовтневим. Там ми вже змогли обговорити всі деталі, які хтось, можливо, не зрозумів: як ми проїхали кільце, як перехрестя, чому ми пропустили машину, а не машина нас тощо. Уже після цього люди стали себе якось більш комфортно почувати. Навіть мені вже легше їздити по місту, і я вже знаю, де я маю кого пропустити, де який рух

повинна показати, щоб мене помітили. Але, на жаль, теж є в практиці водії, які тебе не розуміють, думають, що ти виїхав просто покататися. Це вже більше стосується культури водія, і було б непогано, якби їм проводили бесіди про те, як поважати інших учасників дорожнього руху.

Хотілося б, щоб наступна «Велошкола» мала більше учасників, щоб приходили батьки, які, можливо, самі не їздять на велосипедах, але це роблять їх діти. Приходили, щоб зрозуміти, яка це відповідальність. Я неодноразово бачила, як діти, яким ще немає 14 років, без шоломів, їздять просто по дорозі, де дуже жвавий рух, порушують правила – і через це можуть трапитися прикрі випадки.

Хотілося б, звичайно, щоб наші люди більше пересідали на велосипеди, адже це екотранспорт, який може зменшити трафік в нашому місті. Окрім того, це просто здоровий спосіб життя, це гарний настрій і позитивні люди. Загалом хочеться, щоб у нас в місті були і автомобілісти, які поважають велосипедистів, і велосипедисти, які поважають автомобілістів і пішоходів, і пішоходи, які з розумінням ставляться до того, що ми їздимо по тротуарах – не тому, що нам так хочеться, а тому, що ми поки не маємо вибору.

Розмову вела Лілія Халавка

ЯРОСЛАВ ВОЛОЩУК,

редактор громадсько-пізнавального часопису «Буковинська тайстра»

НОВІ МОЖЛИВОСТІ ГРОМАД

Перші кроки у процесі децентралізації влади в нашій державі все ж таки дають певні можливості для новоутворених об'єднаних громад. Дуже повільно, але суспільство починає усвідомлювати, що значну кількість проблем, які щоденно виникають у повсякденному житті, можна вирішувати на місцях, не сподіваючись на доброго Президента чи голову уряду, губернатора або чиновника у районі. Останні, за належного розвитку самостійних громад, за якийсь час узагалі можуть зникнути.

На які основні проблеми на етапі цього становлення хотілося б звернути увагу та виокремити їх для всебічного обговорення? Для початку хотів би запропонувати такі: вдосконалення адміністрування, залучення інвестицій та створення нових робочих місць, спроба руйнування енергетичних монополій та пошук альтернативи і незалежності від олігархічних схем постачання та продажу енергоносіїв.

Розглянемо одну із важливих проблем – вдосконалення адміністрування. У підходах до формування органів управління головне не повторювати помилок радянського державного управління, яке йшло шляхом тотального контролю над всіма галузями соціального життя та намаганням для вирішення проблеми створити відповідний чиновницький

апарат. У багатьох європейських країнах такі галузі як культура, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист керуються не чиновницьким апаратом, а відповідними громадськими радами, до яких входять представники (адміністратори) відповідних установ, депутати відповідних комісій із органів самоврядування, авторитетні фахівці у цій галузі та громадські активісти, меценати, що фінансово підтримують ту чи іншу галузь.

Чверть століття керування державою із центру наочно довело те, що давно зрозуміли у цивілізованому світі. Більшість побутових проблем – це прерогатива місцевої влади, варто лише передати їй відповідні повноваження та фінансову спроможність. Ні Порошенко, ні Гройсман не приведуть «за ручку» в село, містечко чи об'єднану громаду інвестора та не почнуть створювати робочі місця, якщо сама громада не створить прозорі, зрозумілі, некорупційні умови для функціонування малого, середнього чи навіть більш потужного бізнесу. Розробка власних пріоритетних бізнес-проектів із виділенням відповідних земельних ділянок. Чітка позиція та готовність до партнерського співробітництва у сукупності із ефективною промоцією та рекламою свого потенціалу через всеохоплювану світову мережу дає можливість безпосередньо виходити на світові фінансові та інвестиційні ринки.

У нашій області на це накладається ще і значна кількість заробітчан, що мають досвід та знання мови, близькість від кордону з ЄС, віддаленість від ареалу військових дій. Не варто ганятись за мільярдними інвестиціями – варто зосередитись на проектах, що потребують десятків чи сотень тисяч доларів або євро. Якщо зосередити свої зусилля на країнах Далекого Сходу – Китаї, Японії, Південній Кореї, для яких Буковина може стати порогом для проникнення до Європи, Балкан, Північної Африки та Малої Азії, – то можна дати не лише значного імпульсу економіці, але і створити підвалини фінансової спроможності місцевих бюджетів.

Третя важлива проблема – це демонополізація енергетичного ринку. Сподіватися на це від Верховної Ради та Уряду не доводиться, адже там багато чиновників та політиків, які тією чи іншою мірою залежні від олігархів цих монополій. Але буваючи часто у Європі, не можна не помітити, наскільки там у містечках поширене застосування альтернативних джерел енергії. У журналі десятилітньої давності вчитав досвід однієї

із невеликих громад Данії, що проживала на одному із багатьох островів. Десятки років вони були споживачами мазуту та скрапленого газу, що постачався їм із материкової частини. Врешті, їм це набридло і громада вирішила спільно із владою стати енергетично незалежною спільнотою. Декілька вітряків та декілька установок із виробництва біогазу із біомаси, яка є стабільно у значних розмірах на острові, перетворило їх громаду на експортера. За декілька років вони власними коштами та за участі відповідних державних і місцевих програм зуміли не лише забезпечити себе власними енергоресурсами, але і продавати їх за межі свого острова. Крім того, покращили свою екологію та туристичну привабливість, адже за їх досвідом приїздять знайомитись із багатьох країн.

Відома крилата фраза із безсмертного твору Ільфа та Петрова про те, що порятунок потопаючих – справа рук самих потопаючих, хай спонукає нас не боятися брати на себе ініціативу та більш сміливо і впевнено розбудовувати власний добробут, не очікуючи особливо на високі владні структури.

ПРЕЗЕНТОВАНО ЦЬОГОРІЧНУ ПРОГРАМУ ДІЯЛЬНОСТІ ВІДКРИТОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ

29 червня відбулася прес-конференція, присвячена цьогорічній програмі діяльності Відкритого університету для дорослих. Президент Благодійного фонду «Суспільні ресурси та ініціативи» Олена Танасійчук нагадала журналістам історію створення Відкритого

університету для дорослих та коротко окреслила програму його діяльності на 2017 рік.

Олена Танасійчук звернула увагу на різноманіття освітніх можливостей, пропонованих Відкритим університетом цього року, відповіла на запитання журналістів щодо подальшої діяльності Відкритого університету для дорослих у Чернівцях.

Одразу після прес-конференції розпочав свою роботу дискусійний клуб в рамках Курсу розвитку навичок критичного мислення. Оскільки сьогодні Україна відчуває на собі усі негативні наслідки політичного маніпулювання історичними та етнічними стереотипами, перше засідання дискусійного клубу відбулося на тему «Чорне та біле: стереотипи vs здоровий глузд». Учасники

дискусійного клубу спробували з'ясувати історичні витoki сучасних етнополітичних стереотипів, відшукати відповіді на запитання: хто ми? хто такі вони? хто наш друг? хто наш ворог? а хто – просто сусід? А також визначитися, що домінує у сучасній політиці – стереотипи чи здоровий глузд?

Освітня програма Відкритого університету для дорослих у 2017 році складається з:

Курсу здорового способу життя, де дізнаємося не лише про те, що варто їсти та яким фізичним навантаженням надавати перевагу, аби тримати себе у добрій формі, але також і як протистояти стресу вдома та на роботі, покращити пам'ять, розвинути швидкість мислення, досягти гармонії із собою та зовнішнім світом та ще багато корисних речей про себе і свій організм (червень-липень 2017 р.);

Курсу розвитку навичок критичного мислення, під час якого з'ясуємо, чи можемо ми впливати на владу за допомогою гаджетів та персональних комп'ютерів? Чи існує гендерна рівність і хто насправді управляє світом? Хто і

як намагається вплинути на наші судження та рішення? Чи можливо захистити себе від стороннього впливу? Як захистити свою приватність у віртуальному світі? Демократія versus авторитаризм: чи можлива рівність у сучасному світі? (червень-листопад 2017 р.);

Курсу румунської мови, де отримаємо базові знання румунської мови та ознайомимося з культурою і традиціями (червень-серпень 2017 р.);

Курсу розвитку творчого мислення, на заняттях якого отримаємо нові знання, вміння і навички у сфері креативного мислення, навчимося уникати штампів, вести власні блоги, писати короткі автобіографічні розповіді (вересень-жовтень 2017 р.).

Також в рамках роботи Відкритого університету передбачена Освітня програма для працівників бібліотек, Курс акторської майстерності у с. Брусниця та проведення циклу культурних заходів (екскурсії етнічними стежками Чернівців, вечір поетичної свічі, літературні читання та перегляд театральної постановки).

Довідково: Відкритий університет для дорослих започатковано у 2016 р. Благодійним фондом «Суспільні ресурси та ініціативи» у партнерстві з ЧОУНБ ім. М. Івасюка за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини. У 2017 році Програма неформальної освіти впроваджується в рамках проекту DVV International та ІДЦ «Інтеграція та розвиток» «Громада, що навчається: трансформація конфліктів в Україні та Молдові через активну громадську участь».

ІНФОРМАЦІЯ

ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ІІ КВАРТАЛІ 2017 РОКУ

Відповідно до погодженого Нацдержслужбою України, Чернівецькою облдержадміністрацією та Чернівецькою обласною радою Плану-графіку підвищення кваліфікації на 2017 рік в Центрі впродовж I півріччя 2017 року за всіма видами навчання кваліфікацію підвищило 890 осіб. З них 566 державних службовців місцевих державних адміністрацій, 311 посадових осіб органів місцевого самоврядування та 13 державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади.

Підвищення кваліфікації за професійними програмами спрямовується на вдосконалення правової, фінансово-економічної, соціально-гуманітарної, управлінської та іншої підготовки державних службовців, посадових осіб, депутатів, працівників підприємств, установ та організацій. За цей період за Професійними програмами підвищили кваліфікацію 41 державний службовець облдержадміністрації і райдержадміністрацій та 69 посадових особи органів місцевого самоврядування.

За програмами постійно діючих семінарів провчилося 38 державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, з них державних службовців – 24 особи, посадових осіб органів місцевого самоврядування – 14 осіб.

За програмами короткотермінових семінарів провчилося 669 осіб, з них 461 державний службовець, 195 посадових осіб органів місцевого самоврядування та 13 державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади.

Впродовж I кварталу 2017 року проведено навчання за програмою постійно діючого семінару «Англійська мова. Розмовний курс», який прослухало 14 державних службовців облдержадміністрації та посадових осіб органів місцевого самоврядування. Впродовж II кварталу за програмою постійно діючого семінару «Румунська мова» навчання пройшло 12 осіб.

За програмою короткотермінового семінару «Запобігання та протидія проявам корупції в органах влади» у I кварталі провчилося 33

посадові особи Чернівецької міської ради, 19 державних службовців райдержадміністрацій та облдержадміністрації і 8 посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Для керівників апаратів райдержадміністрацій, керуючих справами районних рад, заступників голів об'єднаних територіальних громад, начальників відділів кадрів, а також для осіб, відповідальних за кадрову роботу в структурних підрозділах облдержадміністрації було організовано короткотерміновий семінар «Нормативно-правова регламентація підвищення професійної компетентності службовців місцевих органів влади». В цьому семінарі взяли участь 32 особи.

Впродовж II кварталу за програмою короткотермінового семінару «Інформаційні технології» пройшли навчання 19 працівників органів місцевого самоврядування, за програмою короткотермінового семінару «Закон України «Про державну службу» – 25 державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій, за програмою короткотермінового семінару «Доступ до публічної інформації» навчання пройшли 21 державний службовець та 6 представників органів місцевого самоврядування, «Державні закупівлі» – 16 державних службовців та 9 представників органів місцевого самоврядування.

У II кварталі проведено тренінги «Імідж державного службовця», «Організація діловодства», «Підготовка та менеджмент проектів», «Психологічні аспекти», у яких взяли участь 73 слухачі.

